

Hmeljar

GLASILO KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC

XXIV

ŽALEC, MAREC 1970

ŠTEVILKA 3

»Hmeljar« izdaja delavski svet kombinata Ureja uredniški odbor: predsednik: Kač Karel; člani: Križnik Veljko, dipl. inž. agr., Zagar Marjan, dipl. inž. agr., Glinšek Slavko, dipl. inž. agr., Kronovšek Ivan. Urednica strokovne priloge Kač Miljeva, dipl. inž. agr. Glavni in odgovorni urednik Vybihal Vili, inž. agr. — Uredništvo je na KK Zalec. — Glasilo izhaja v 5.500 izvodih. — Letna naročnina 12. dinarjev. — Tisk in klišej, Cetus Celje.

KJE JE MESTO KOMUNISTOV V NAŠEM PODJETJU?

Predzadnjo soboto v mesecu februarja smo se zbrali komunisti podjetja na letnem zboru. Namen zbora je bil ugotoviti in oceniti delo v preteklem letu, še bolj pa si zastaviti bodoče naloge za uspešno izvršitev nalog, ki stoje pred celim kolektivom podjetja.

Podano poročilo, posebno pa še izčrpna razprava, sta dokaz, da smo se v preteklem letu zadovoljili samo s tem, da smo člani ZK, da smo plačali članarino. Kaj več pa že nismo storili. In to v letu, ko smo preko organov upravljanja sprejemali daljnosež-

ne sklepe za boljši jutri vseh članov kolektiva.

Konferenca je pokazala, da smo svojo aktivnost ali bolje neaktivnost znali največkrat opravičiti z neustrežno organizacijsko obliko delovanja komunistov.

Na konferenci smo formirali organizacijo ZK Kmetijskega kombinata Žalec z namenom, da se komunisti v podjetju resno lotimo aktivnega političnega dela z organiziranjem razprav predvsem tam, kjer bo za dosego ciljev podjetja najbolj nujno.

Najblažje napisano, ne smemo več stati na robu dogodkov. Mo-

ramo se najti v središču vseh želja in dogajanj, da bo poslednji naš delavec razumel, kaj hočemo doseči. Šele potem bomo marsikakšno sicer ekonomsko utemeljeno odločitev lažje izvršili. Organizacija ZK v podjetju mora biti nosilec vsega novega, ki ga moderno organizirano tržišče zahteva. Svoj vpliv pa lahko pokažemo i v delu sindikalne organizacije i v kolektivu. Vsi naporji morajo biti plod dela in enotnosti vseh članov ZK. Novo vodstvo ZK v podjetju lahko pomeni izolirano grupo, v kolikor s svojim delom ne bo vneslo v partijsko

delo več življenja in elastičnosti ter povezanosti z vsemi člani ZK in člani kolektiva.

Da bo delo naše organizacije potekalo vzporedno z rastjo podjetja, je nujno, da ima organizacija svoj realen program. Le-tega pa bo moral sekretariat pripraviti v najkrajšem času.

Pri sestavi programa pa vsekakor ne bomo mogli preko nekaterih bistvenih vprašanj, katerih smisel se je izkristaliziral že na zboru komunistov. Verjetno bodo marsikateremu članu v po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Odkopavanje hmelja. Fotografija je iz ukrajinskega hmeljarskega območja v okolici Žitomira

Sklepi 7. redne seje delavskega sveta

Bila je v Žalcu 3. 2. 1970.

Sklepe seje objavljamo v skrajšani obliki zaradi pomanjkanja prostora v glasilu.

Delavci, ki žele sklepe spoznati v podrobnostih, dobe le-te na svojih DE.

Sklepi:

• Potrjeni so mandati začasnim novim članom DS podjetja in izvoljeni novi odborniki v upravni odbor iz šmarskega področja, in to:

v delavski svet podjetja:

1. Kunst Zlatko, uprava obrata »Kmetijstvo« Šmarje
 2. Polak Jože, kmet, Sedlarjevo p. Buče
 3. Gradišek Jože, kmet, PE Kozje
 4. Kovačič Miha, kmet, Gubno 31 p. Lesično
 5. Mužina Franc, PE Rogatec
 6. But Vinko, kmet, Zg. Kostivnica p. Podplat
 7. Šket Slavko, DE Šmarje pri Jelšah
 8. Žogan Ivan, kmet, Bodrišna vas p. Grobelno
 9. Kroflič Anton (obrat Mesnine), Lesično, p. Lesično
 10. Drogenik Ivan (obrat Vital), Ljubljana, Verovškova 53
- Mandat začasnim članom v DS podjetja velja do izvolitve novih na volitvah 27. 2. in 1. 3. 1970.

V upravni odbor podjetja:

1. Gobec Martin, obrat »Kmetijstvo« Šmarje
2. Prah Janez, kmet, Brezovec, p. Rogatec
3. Vrešak Štefan, kmet, (obrat Imeno) — PE Imeno p. Podčetrtok

(Nadaljevanje s 1. strani)
moč pri odločitvi že nekatera vprašanja, ki jih bo treba zajeti v programu med ostalim:

— organizacijo ZK moramo obnavljati, vendar ne z agitacijo, temveč želimo pokazati kaj hočemo. Potem naj se člani kolektiva sami odločijo za vstop v ZK;

— pritegniti moramo čimveč članov kolektiva v vrste samoupravnih organov;

— moramo se zavzemati za demokratično sprejemanje odločitev, ki pa morajo biti strokovno pripravljene;

— da bodo naši notranji predpisi čimbolj življenjski, jih moramo poznati in v času razprav vplivati na vsebino in kvaliteto;

— stalno vzpodbujati interes za delovanje v samoupravnih organih čim večjega števila delavcev;

— povečati osebno odgovornost na vseh nivojih;

— dosledno vztrajati na izvrševanju sprejetih sklepov;

— mladi so aktivni, vključiti jih moramo v vse oblike dela političnih organizacij v podjetju;

— večjo pozornost posvetiti

4. Skale Vinko, obrat Vital Meštinje p. Podplat

• Sprejeli so sklepe v zvezi s popisom osnovnih sredstev, o razhodovanju dotrajanih OS, manjkah in višjih osnovnih sredstev po delovnih enotah; o odpisih obveznosti terjatev, ki so jih dale komisije delovnih enot za leto 1969.

• Za osnovna in druga sredstva, ki so nerabna ali odvisna in namenjena za prodajo, se mora pred razpisom drazbe z okrožnico obvestiti vse DE, da se v roku 14 dni prigrasijo, če rabijo taka osnovna sredstva.

• V zvezi z odpisi terjatev je bil sprejet tudi sklep, da se vneše v pravilnik o odgovornosti delavcev, ki sklepajo posle, da tudi sami v celoti ali delno materialno odgovarjajo za odpisane terjatev.

• V zvezi s pripojitvijo kombinata Šmarje se spremeni določilo Statuta podjetja, ki ureja število članov DSP. Število članov DSP se poveča od dosedanjih 31 na 41 članov. To določilo velja do izdaje novele Statuta podjetja.

• Razpisane so bile volitve v samoupravne organe DE in obrata Kmetijstva Šmarje, DE Maloprodaja — obrat Mesnine, DE Gostinstvo in nadomešne volitve v delavski svet podjetja.

S tem v zvezi je bila imenovana nova volilna komisija in komisija za sestavo volilnega imenika ter določeni roki za izvedbo volitev.

• V DE Gostinstvo se v skupnih službah ukinejo naslednja delovna mesta:

- upravnika obeh bivših DE
- personalni referent
- obračunski referent
- finančni knjigovodja
- glavni blagajnik
- materialni knjigovodja

Na novo pa se odprejo naslednja delovna mesta: upravnika in pomočnika upravnika, tehnologa, nabavnega referenta, referenta za splošne in kadrovske posle ter vodje ekonomskega oddelka.

• V upravljanje DE Vital — PE Prodaja pijač so bila prenešena vsa osnovna in druga sredstva, ki služijo prodaji pijač in s katerimi je dosedaj upravljal komercialni center. Prenešene so tudi vse obveznosti, ki izvirajo iz teh sredstev. V DE Vital je bila prenešana tudi sestematizacija DM, ki se nanaša na prodajo pijač.

• Za prednaročila je bil DE Vital odobren investicijski znesek v višini 268.000 din za izpopolnitev strojne opreme, za kar je potrebno izdelati investicijski elaborat. Za nabavo hladilnih omarič za trgovsko mrežo in nabavo dveh črpalk je bilo odobrenih 121.500 din.

• Skupnim službam so bila odobrena investicijska sredstva za opremo šolskega centra v Vrbju, za potrebe narodne ob-

rambe, nabavo poltovornega vozila, za opremo sejne sobe in za pisarniške stroje v skupnem znesku 99.839 din.

• Obratu Kmetijstvo so odobrena devizna sredstva v višini 5.300 DM za nabavo računskega stroja. Sredstva pa krije obrat z lastnimi dinarskimi sredstvi.

• V podjetju se ustanovi enotna kurirska služba podjetja.

• Bife v upravni stavbi podjetja se s 1. 1. 1970 prenese v upravljanje iz bivše DE Prehrana v DE Skupne službe podjetja. Ta prenos je narekovala vloga bifeja, ki služi tudi v reprezentančne namene.

• Delovni enoti Kooperacija je bila dovoljena odprodaja nekaterih rabljenih in odvisnih osnovnih sredstev — kmetijske mehanizacije.

• Za finansiranje potreb skupnih služb Skupščine občine Celje v letih 1970—1972 je odobreno letno 70.000 din v breme dohodka obrata Mesnine, DE Mleko, DE Vrtnarstvo in DE Gostinstvo. Sredstva se bodo nakazovala četrtletno in obračunavala iz delitve dohodka kot pogodbeni obveznost. V ta namen je potrebno skleniti ustrezno pogodbo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Arondacija zemljišč v korist zasebnikov

Arondacija (zaokroževanje) predstavlja specifično dejanje agrarno političnega karakterja in služi za formiranje večjih kompleksov obdelovalnih površin z namenom bolj racionalne obdelave kmetijskih zemljišč, mehanizacije kmetijskih del, ureditev kompleksov zemljišč — za dolgotrajne nasade in podobno.

Izvajanje arondacije je urejeno s Temeljnimi zakonom o izkoriščanju kmetijskih zemljišč (Ur. list SFRJ št. 25/65 in 12/67).

Doslej smo imeli v glavnem primere arondacij zemljišč v družbeni lastnini. Razvoj kooperacijske proizvodnje z individualnimi proizvajalci nujno obvezuje kmetijske organizacije, da pomagajo zasebnikom pri arondiranju njihovih zemljišč.

Najbolj primerna oblika arondiranja zemljišč v zasebni lasti so medsebojne zamenjave med lastniki zemljišč. Take medsebojne zamenjave zemljišč se urejajo z menjalnimi pogodbami. Menjalna pogodba je tudi podlaga za zemljiškoknjižno ureditev lastništva. Da bi prišlo do veljavne menjalne pogodbe, je potrebno naslednje:

— Če so predmet menjave cele parcele, je potrebno v pogodbi

navesti predmetne parcele. Parcele morajo biti v pogodbi točno individualizirane (št. parcele, kultura, izmera, vpisana pod vl. št. k. o.).

— Menjalno pogodbo morajo podpisati vsi lastniki parcel, ki so navedeni v pogodbi. Če gre za zemljiškoknjižno ureditev lastništva zamenjave zemljišč, morajo biti vsi podpisni overjeni od upravnega organa oziroma sodišča. Pri overitvi podpisov morajo stranke imeti svoje osebne izkaznice in potrdila o plačnem zadolženju davku in prispevkih.

Pripominjamo, da so možne tudičasne zamenjave zemljišč (samo hasnovanje) brez zemljiškoknjižnega prenosa lastništva.

V primeru, če so predmet zamenjave deli parcel, je potrebno parcelo ali parcele odmeriti po geometru in šele po odmeri se lahko pristopi k sklenitvi menjalne pogodbe. V tem primeru s predlogom menjalne pogodbe za zemljiškoknjižni prenos lastništva zamenjave počakamo, dokler se v zemljiški knjigi ne zaznamuje delitev parcel.

Menjalne pogodbe, sklenjene z namenom arondacije, so na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o (Nadalejevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje z 2. strani)

prometnem davku (Ur. list SRS št. 40/68) in Temeljnega zakona o izkoriščanju kmetijskega zemljišča (Ur. list SFRJ, št. 25/55 in 12/67) oproščene vseh taks in prometnega davka od nepremičnin in pravic. Glede oprostitve plačila prometnega davka ugotovi pristojen občinski upravni organ za vsak konkreten primer, ali je pogodba sklenjena za arondacijo.

Ce ne pride do sporazuma med lastniki zemljišč o zamenjavi, je možno predlagati prisilno arondacijo v korist zasebnika. V tem primeru morajo imeti zasebniki, kot lastniki zemljišč, o predvidenem kompleksu sklenjene večletne pogodbe o kooperacijskem sodelovanju s kmetijsko organizacijo. Velikost zemljišč, ki jih obsegajo omenjene večletne pogodbe, mora glede na 2. točko odloka o določitvi odstotka zemljišč pri arondaciji (Ur. list LRS št. 17/60) presegati 30 odstotkov vseh površin v arondacijskem kompleksu. V primeru, če so v arondacijskem kompleksu delno zemljišča v družbeni lastnini,

se s pristankom imetnika pravice uporabe takega zemljišča lahko to upošteva pri določanju skupnega odstotka zemljišč v kompleksu.

V korist individualnih proizvajalcev predlaga arondacijo kmetijska organizacija v imenu in s privolitvijo tistih proizvajalcev, katerim je arondacija v korist. Predlagajoča je tista organizacija, ki ima sklenjene omenjene večletne pogodbe z zasebniki.

V predlogu za arondacijo mora biti naveden namen arondacije z obrazložitvijo njene potrebe. Razen drugih prilog k arondacijskemu predlogu, mora biti priložen seznam vseh zakupnih pogodb za zemljišča v kompleksu, sklenjenih z individualnimi proizvajalci z navedbo potrebnih podatkov (ime in priimek, ter bivališče, št. parcel, katastralne občine, površine parcel ter čas veljavnosti pogodbe z navedbo pričetka veljavnosti). Obstajati mora tudi dokazilo o tem, da kooperanti soglašajo z arondacijskim predlogom ali pa arondacijski upravičenci podpišejo arondacijski predlog.

Oddelek za zemljišča kmetijskega kombinata Žalec je pripravljen za svoje kooperante na podlagi njihovega pooblastila brezplačno pravno in eventualno tudi geometrijsko urediti zamenjave zemljišč za arondacijo. Vsi zainteresirani kooperanti se lah-

ko obrnejo na vodje Kooperacije in jim bodo ti pomagali pri ugotavljanju točnih parcelnih števil in sestavi predloga zamenjave. Predlog bodo posredovali oddelku za zemljišča in bo ta najprej opravil vsa potrebna dejanja z zamenjavo.

Š. Medenjak

LICITACIJA

Po sklepu seje obrata Kmetijstvo razpisuje KK Žalec javno licitacijo za razprodajo kozolcev.

Licitacija bo dne 23. 3. ob 9. uri na obratu v Vrbju. Interesenti morajo pred pričetkom licitacije položiti 10 odstotno varščino od izklicne cene kozolca, ki ga nameravajo licitirati. Ogled je mogoč vsak dan od 8. do 12. ure.

Kmetijski kombinat
Žalec

Po sklepu DS podjetja razpisuje kmetijski kombinat Žalec

JAVNO LICITACIJO

za rabljene traktorje, traktorske priključke, prikolice, razno kmetijsko opremo in orodja ter osnovna sredstva družbenega standarda: razne mize, omare, stole, štedilnike, karnise in drugo.

Licitacija bo dne 23. marca 1970 ob 8. uri v Trnavi. Interesenti morajo pred pričetkom licitacije položiti 10 % varščino od izklicne cene predmeta, ki ga nameravajo licitirati.

Kmetijski kombinat Žalec — Komerčni sektor

SKLEPI 7. SEJE DSP

Ta sredstva so namenjena za izgradnjo šol na področju celjske občine.

- Odobreno je tudi soinvestiranje objektov Biotehnične (Agronomске) fakultete v Ljubljani. V ta namen bodo uporabili sredstva sklada skupne porabe podjetja. Prispevek je izračunan po posebnem ključu, ki je izdelan za vse DO kmetijstva in živilske industrije Slovenije. Sofinanciranje bo trajalo od 1970. do vključno 1975. leta.

- Odobrena je včlanitev podjetja v Skupnost kmetijsko-industrijskih kombinatov Jugoslavije. Za predstavnika v tej skupnosti je imenovan glavni direktor podjetja Križnik Veljko.

- V komisijo za zemljišča in nepremičnine je namesto tov. Križnik Veljka imenovan tov. Pelikan Zvone, direktor RC podjetja, kot nov član pa tov. Gobec Martin, upravnik obrata Kmetijstvo Šmarje.

- Imenovana je notranja arbitražna (razsodišče) za reševanje sporov med DE in DE in podjetjem.

Za spore med delovnimi enotami sta s strani podjetja bila imenovana:

- Cehner Karel, njegov namestnik pa Brišnik Ivan;
- Drobne Marjan, njegov namestnik pa Zagode Slavica.

Za spore med podjetjem in DE pa:

- Negode Marjan, njegov namestnik Škafar Polde, ter Cehner Karel in Drobne Marjan z namestniki, kot za notranjo arbitražo v sporih med DE.

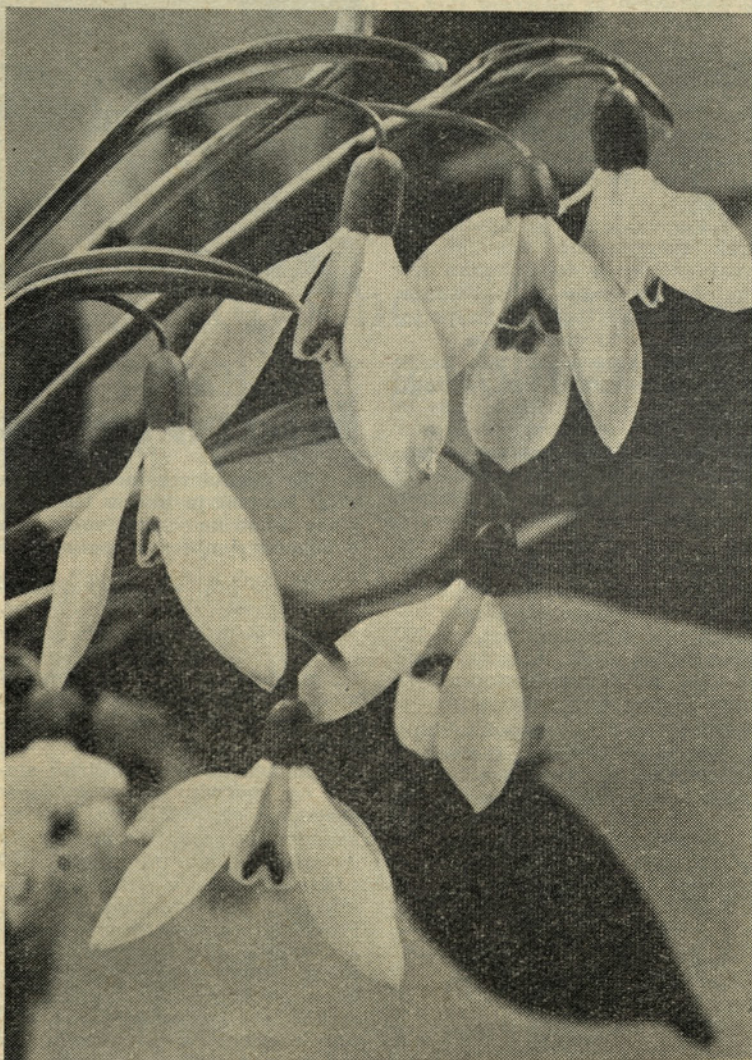
V sporih med DE imenujeta po 2 člana arbitraže in namestnika sveta DE, ko gre za spor med podjetjem in DE pa imenuje svet prizadete DE v arbitražo 3 člane in namestnike.

- Sprejete so bile spremembe in dopolnitve pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov in uporabi prevoznih sredstev.

Menjana so določila, ki urejajo dnevnice za službena potovanja, določila o povračilih stroškov za prevoz na delo in o povračilu prevoznih stroškov za službene namene z lastnimi vozili.

Obe spremembi veljata od 1. 2. 1970 dalje.

F. Ivančič

Vsem ženam za 8. marec
iskrene čestitke

KMETIJSKI KOMBINAT
ŽALEC

ZA KMETA JE V ZNANJU MOČ, VISOKA PROIZVODNJA IN DEBELEJŠI JUTRIŠNJI KOS KRUHA

»KAJ VEŠ O KMETIJSTVU«

Znanje in strokovnost postajata vse bolj pomemben element kmetijske proizvodnje. Tega se dobro zaveda mladi kmečki rod, ki se je v okviru aktiva mladih kmetijskih proizvajalcev pomeril v oddaji »Kaj veš o kmetijstvu«.

Govedoreja, poljedelstvo in hmeljarstvo so bile teme, o katerih so pokazale ekipe kmečkih fantov in deklet svoje znanje, pridobljeno s študijem doma pozimi, v šoli za kmetovalce v Sentjurju ali celo v Srednji kmetijski šoli v Mariboru.

Za tekmovanje se je odločilo vodstvo aktiva že decembra. Sprva se je prijavilo osem ekip, na koncu pa jih je ostalo šest dobro pripravljenih.

Vprašanja za tekmovanje so pripravili strokovnjaki iz šole za kmetovalce v Sentjurju. Ravnatelj šole tov. ing. Branko Resman je bil tudi predsednik strokovne komisije, v kateri sta sodelovala tudi strokovnjaka iz kooperacije ing. Tone Horvat in ing. Tone Pugelj.

Tekmovanje se je odvijalo v treh težavnostnih stopnjah. V vsaki stopnji je dobila vsaka tekmujoča ekipa po tri vprašanja: eno iz hmeljarstva, eno iz poljedelstva, eno iz govedoreje.

V prvi stopnji so bile ekipe zelo enakovredne. Tudi v drugi stopnji se še ni videlo, kdo bi utegnil biti zmagovalec. Šele v tretji stopnji si je z malo tekmovalne sreče ekipa iz Braslovč, ki so jo sestavljali: Franci Marovt, Hedvika Plavc in Milan Marovt, zagotovila prvo mesto, za katero so prejeli lepo nagrado: obračalnik Maraton za kosilnico BCS, izdelek SIP Šempeter, zbirko semen v vrednosti 3-krat po 200 din, 900 kg NPK kompleksnega gnojila iz INE in celoletno naročnino za Sodobno kmetijstvo.

Drugo mesto je zasedla ekipa iz Šempetra, ki so jo sestavljali Ernest Zolnir, Nada Terglav in Ivan Terglav. Njihova nagrada je

bila prav tako lepa: stroj za rezanje in mešanje sveže svinjske krme z električnim motorjem, 750 kilogramov superfosfata, 25 kg despirola in celoletna naročnina za »Moj mali svet«.

Tretja nagrada je pripadla Alenki Kladnik, Franciju Izlakarju in Ivanu Vraniču iz Vranskega. Sestavljena je bila iz hmeljskega ogródnika, 600 kg superfosfata, vsak pa je dobil še Kmetijski priročnik.

Četrto nagrado so osvojili tekmovalci iz Celja. Dobili so premije Zavarovalnice Sava 3-krat 300 din in 300 kg pelofosa.

Peto nagrado so dobili mladi Galičani, in sicer 3 hranilne knji-

žice Hranilno-kreditne službe DE Kooperacija kombinata z 250 din in 300 kg pelofosa.

Šesto nagrado so dobili tekmovalci iz Polzele: 3 hranilne knji-

žice kreditne banke s 150 din in 300 kg pelofosa.

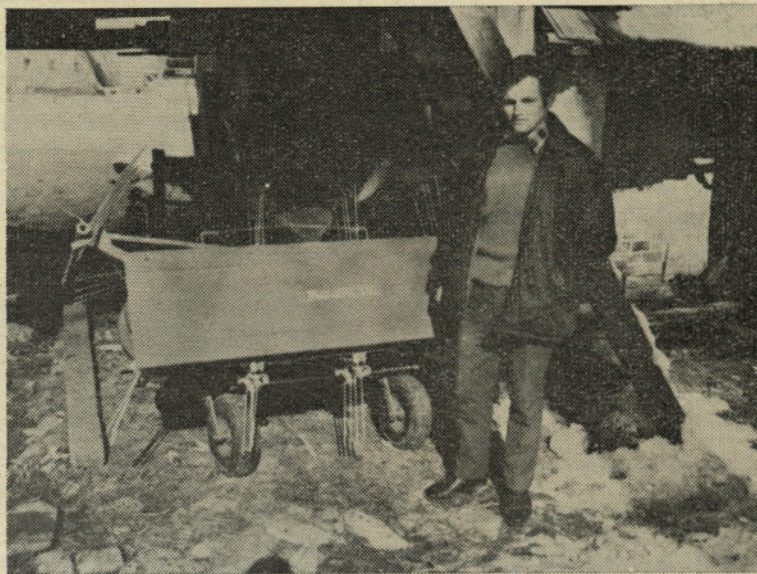
Po tekmovanju so bili izžrebani še gledalci, ki jim je žreb naklonil tudi nekaj lepih nagrad.

Ko so bile vse nagrade podeljene, pa so mladi kmečki fantje preuredili dvorano za ples in se še malo zavrteli, saj se redko vidijo. Med gledalci, ki so se tudi še povsneli z njimi, so bili gostje iz na novo priključenega kombinata Šmarje — kmečka mladina iz Kozjanskega.

Prireditve je uspela. Ne predvsem zaradi lepih nagrad, ki so jih s polnim razumevanjem prispevala podjetja, ki izdelujejo ali trgujejo z reprodukcijskim materialom za kmetijstvo in s stroji. Uspelo je predvsem zaradi resne priprave tekmujočih, ki so na tekmovanju pokazali, kaj jim pomeni, kot bodočim gospodarjem kmetij, znanje in strokovnost.

V znanju je moč, v znanju je visoka proizvodnja in v znanju je boljši jutrišnji kos kruha za kmeta, je bila misel, ki je tekmovanje vodila in ki bo vodila tekmovalce tudi jutri doma na kmetijah.

G. S.

Član zmagovalne ekipe Marovt Franci iz Zgornjih Gorč ob obračalniku Maraton

Kako je s stanarjinami v letu 1970

Na osnovi resolucije o nadaljnjem gospodarjenju s stanovanjskim fondom je bilo v letu 1965 sprejetih nekaj zakonskih predpisov, ki so na vseh nivojih od zveze do občine predpisovali naloge v gospodarjenju s stanovanjskim fondom.

Tako je bilo v naprej določeno, v katero smer se bo razvijalo stanovanjsko gospodarstvo v letih 1965—1970. Po tako sprejetih predpisih bi morali stanovalci plačevati revalorizirano stanarino določeno s podpisanimi pogodbami.

Z namenom, da stabilizira stanje na področju stanovanjskega gospodarstva, je Zvezna skupščina sprejela predpis s katerim je določila, da morajo v letu 1970 ostati stanarine v isti višini, kakor so bile v decembru 1969. Prav tako so sprejele v tem smislu odloke tudi občinske skupščine. Stanovanjska podjetja in enote pa še nadalje uveljavljajo razliko do revalorizirane stanarine s subvencijo, ki se zbira na račun občinskih skupščin iz sredstev 4% stanovanjskega prispevka. Z ozirom na to, da je ostalo teh sredstev iz prejšnjih let, občinska skupščina Žalec ni predpisala, da se morajo sredstva navedenega naslova izdajati.

Stanovanjska podjetja dobijo ista sredstva, kakor je bilo predvideno. Stanovalci pa plačajo isti znesek stanarine, kakor v letu 1969. Pozitivno v navedenem predpisu je, da je družinski pro-

račun najemnikov družbenih stanovanj obremenjen za stanovanje v isti višini kakor lani. Stanovanjska podjetja in enote pa lahko dobijo del sredstev na lažji način, torej samo z izdelavo zahtevka po subvenciji in vplačilom amortizacije in jim ni treba te zneske pobirati od stanovalcev neposredno.

Ko so zvezni organi pripravljali in sprejemali navedeni predpis, so mislili predvsem na naslednje motive:

1. z analizami je ugotovljeno, da stanuje v družbenih stanovanjih četrtino občanov; za le-te velja zaščita stanarin;

2. dosedanja subvenca je bila izračunana na stanovanje, in dogajalo se je, da se za večje stanovanje, ki ga je običajno zasedal stanovalec z višjimi osebnimi dohodki, bila subvenca znatno višja od subvence za manjše stanovanje.

Kljub temu, da je bilo precej razprav in priprav, da bi se subvenca prekvalificirala od subvencioniranja stanovanja na subvencioniranje stanovalca, predvsem tistega z nižjimi dohodki, je ostalo več ali manj samo pri raz-

pravah. Predlog stalne konference mest o socialni moči posameznih stanovalcev naj bi bila upravičenost do otroškega dodatka. Bilo je tudi predlogov, naj bi subvencionirali stanovalci z nižjimi osebnimi dohodki od ugotovljenih republiških povprečij. Vendar pa ves sistem študij ni bil pravočasno pripravljen, zato je odločitev zveze v tem pogledu razumljiva.

Najdalje v tem pogledu, predvsem v analizi dejanskega stanja, je naša republika, ki lahko na osnovi študijskih spremljanj predloži najbolj konkretne predloge za bodoči način gospodarjenja in upravljanja z družbenim stanovanjskim fondom.

V ta sklop razprav o načinu gospodarjenja, kako v bodoče, se bo vključila z aktivno razpravo in udeležbo tudi naša delovna enota.

Da bi bilo mogoče sugestije stanovalcev upoštevati pri oblikovanju bodoče politike na stanovanjskem področju, bomo v nekoliko zaporednih zapisov obdelali nekatera važna vprašanja s tega področja. Vse tiste stanovalce družbenih stanovanj, ki jim ni vseeno v katero smer naj krene bodoči sistem stanovanjskega gospodarstva pa vabimo k sodelovanju in odkriti razpravi.

U. M.

Strokovni pogovori in nasveti

Odkupne in prodajne cene klavne živine

Večje povpraševanje po klavni živini zahteva pospešeno rejo, večji privez telet in hitrejša pitanja. V okviru možnosti smo uskladili odkupne in prodajne cene klavni živini, ki naj bi bile spodbudne za proizvajalce in sprejemljive za predelovalni obrat Mesnine.

Do nadaljnjega je kombinat potrdil naslednje odkupne in prodajne cene:

	% klavnosti	Odkupna cena	Prodajna cena
1. Govedo baby beef do 18 mesecev starosti iz specializirane reje I. a kvalitete, sposobna za izvoz na osnovi 55 % klavnosti		7,70	8,00
V kategorijo specializirane reje spadajo pitanci takrat, ko rejec istočasno priveže in istočasno od-da iz pitališča 8 ali več pitancev, sposobnih za izvoz in izenačenih.			
2. Govedo baby beef do 18 mesecev starosti			
I. a kvalitete (izvozno)	55 %	7,40	7,70
Govedo I. kvalitete (dom. trg)	55 %	7,00	7,30
3. Govedo I. kvalitete do 36 mesecev starosti (mlado govedo nad 18 mes. junci, privesnice)	54 %	6,80	7,10
4. Govedo II. kvalitete nad 36 mes. starosti (voli, pitanci, krave)	52 %	6,20	6,50
5. Govedo za predelavo III. kvalitete	48 %	5,00	5,20
6. Govedo IV. kvalitete	42 %	3,80	4,00
7. Prirastek reje mladega goveda do 18 mesecev starosti I. a kvaliteta (izvozna)	55 %	6,30	6,60
I. kvaliteta (domači trg)	55 %	6,00	6,20
Specializirana reja (8 ali več)			
I. a kvaliteta (izvozna)	55 %	6,50	6,80
I. a kvaliteta (domači trg)	55 %	6,00	6,20
8. Prirastek reje pitanja telet za nadaljnjo rejo od 80—200 kg		6,50	6,80
9. Teleta do 100 kg žive teže sposobna za nadaljnje pitanje			
I. kvaliteta		9,70	10,00
II. kvaliteta		9,30	9,60
Teleta za zakol do 120 kg klavnost vključno 60—62 %		9,00	9,30
klavnost vključno 57—59 %		8,50	8,80
klavnost vključno 56 %		7,00	7,30
10. Prima mesnate svinje od 80—100 kg do 30 % slanine		7,70	8,00
Prima mesnate svinje od 80—100 kg do 35 % slanine		7,50	7,80
Mesnate svinje od 80—125 kg do 40 % slanine		7,25	7,55
Polmasne svinje od 100 kg naprej do 45 % slanine		7,05	7,35

Navedene cene za svinje je razumeti z odbitkom 2 % kala na nahranjenost.

Cene po tem ceniku so franko kamion.
Cenik je stopil v veljavo 12. 2. 1970.

Cene so postavljene po kakovosti, ki zajema odstotek klavnosti, kategorijo živali in starost. Cena telet pa je usklajena s ceno pitancev, ki pa mora biti primerna na odnos cen pitane živine. Pretirane cene telet, ki se ponekod pojavljajo, so lahko le škoda za širše pitanje.

Živino prevzemajo na klavnost, ki jo ugotavljajo ob zakolu ali fiksno po pogodbeni kvaliteti na odkupnem mestu. V tem primeru računajo klavnost z ledvičnim lojem, kar predstavlja približno 3—5 % večjo obračunano živo težo kot pa po klavnosti brez ledvičnega loja.

Pretežni del mlade živine že prevzemajo na odstotek klavnosti, ki ga ugotavljajo ob zakolu. Namen pa je, da bi vso kvaliteto živino obračunavali na ta način, kar je bolj pravično za prodajalca in za kupca.

Odnos med odkupno in prodajno ceno je približno 4 % marža, kar je za vloženo delo opravičeno. Pri pogodbeni živini pa je v tej marži zapaden tudi reprodukcijski material — (močna krmila, umetna gnojila), ki ga za čas pitanja obračunavamo brezobrestno.

V prihodnje bomo dopolnitve in spremembe cen objavljali v Hmeljarju.

Grabnar Ludvik

Predhodno čiščenje hmelja z grebljico

Hmelj je rastlina, ki zahteva intenzivno obdelavo in oskrbo. Čas, ki je potreben za rast hmelja od rezi do obiranja, je sorazmerno kratek.

Spomladanska dela, kot so: odkopavanje, rez, napeljava vodil, čiščenje z navijanjem in navijanje hmelja, zahtevajo mnogo ročnega dela. V nekaterih letih je čas za čiščenje in navijanje hmelja zelo kratek.

Na inštitutu za hmeljarstvo v Žalcu smo razmišljali in preizku-

šali, kako bi lahko delo pri čiščenju hmelja opravili hitreje in lažje. Plod razmišljanja in preizkušanja je uvedba delovnega postopka »predhodno čiščenje« hmelja z orodjem »grebljica za predhodno čiščenje«.

Uvedba delovnega postopka »predhodno čiščenje« ima namen zmanjšati delovno konico. Z grebljico lahko prične čiščenje, ko so poganjki okrog 5 cm dolgi. Pri tem odstranimo stranske in nekaj odvečnih poganjkov, tako da ostane za predhodnim čiščenjem okrog 8 do 10 poganjkov, ki rastejo iz sredine štor. Ko so poganjki 30 do 50 cm dolgi, takoj končamo s predhodnim čiščenjem in pričnemo s čiščenjem in navijanjem.

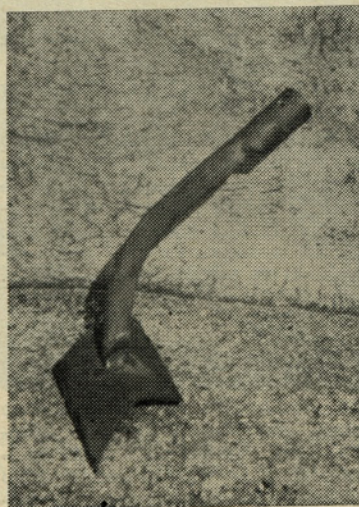
Po naših izkušnjah so lahko storilnosti pri predhodnem čiščenju od 200 do 300 komadov na uro. Storilnost zavisi od kvalitete rezi, bujnosti rasti in dolžine poganjkov.

S tem, ko opravimo predhodno čiščenje, povečamo storilnost pri čiščenju z navijanjem tudi do 50 %.

Grebljico je na osnovi naših skic in idej izdelal kovač DORNIK iz Ločice pri Polzeli v Savinjski dolini.

Tone Sedovšek
kmet, inž.

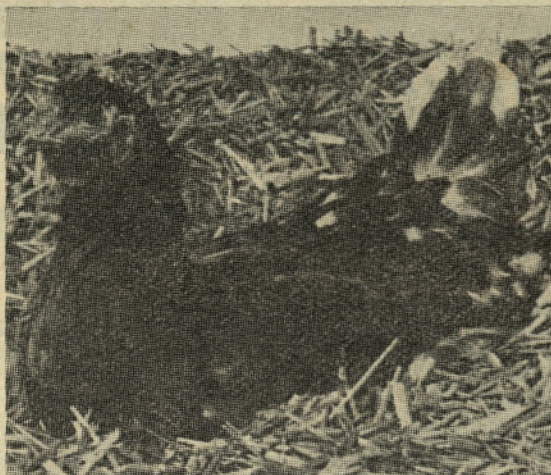
Inštitut za hmeljarstvo
Zalec

Grebljica za predhodno čiščenje hmelja

GOLDEN COMET

DOPOLNITEV
TEHNOLOGIJE
IN NEKAJ
NOVOSTI KI
JIH JE TREBA
UPOŠTEVATI
PRI REJI

Hubbard Europa nam je januarja 1968 predstavila svojo kokoš Golden Comet. Zaključek je bil tak: kupite jo in boste tudi vi navdušeni.

Nobenega dvoma ni, da nas ta kokoš s svojimi proizvodnimi sposobnostmi lahko navduši, vendar to ne pride samo od sebe.

Kokoš ima dedne zasnove za visoko proizvodnjo — od nas pa je odvisno, če bomo te zasnove zares izkoristili.

Mnogokrat se sprašujemo, kako to, da ima ta in ta rejec mnogo boljše rezultate kot drugi — pa čeprav ima enake živali in enako krmo — in tudi ostali pogoji se ne razlikujejo posebno. Vemo tudi, da se naše delo v glavnih potezah ne loči od njegovega — pozabljamo pa na nekaj: v perutninarstvu so zadeve, ki se nam zdijo malenkostne — mnogokrat zelo pomembne. In prav te nam predstavljajo ključ do boljše proizvodnje.

Skušal bi opozoriti na najbolj bistvene:

— vzrejališča in vsa oprema mora biti pred vselitvijo piščancev temeljito očiščena in razkužena. Dobro je, da uporabimo pri razkuževanju tudi formalin. Pri razkuževanju s formalinom naj bo temperatura v prostoru vsaj 25°C. Pri tej temperaturi je izparavanje mnogo močnejše — uspeh razkuževanja pa boljši.

24 ur po razkuževanju s formalinom je treba prostvoro temeljito prezračiti.

S tem je zagotovljeno delovanje razkužila tudi v najbolj skritih razpokah in špranjah.

Če imamo stavbo z okni, naj bodo mreže na njih:

— da preprečimo vstop vrabcev in ostalih živalim, pod najbo tlakovani, stene in strop gladke;

— skladišče za krmo mora biti suho in zaprto — zavarovano mora biti pred glodalci, biti mora dovolj zračno;

— skladišče za steljo mora biti enako zavarovano pred zatekanjem in pred talno vlago;

— zagotovljena mora biti dobra in pitna voda;

— razkuževalna blazina ali

Na veliki farmi nesnic Hubbard v New Hampshiru v ZDA so selekcionirali in vzgojili rjavo kokoš in jo imenovali Hubbard autosex (Golden Comet) ali po naše »Zlati komet«. 1967. leta je po raznih farmah imela poprečno letno nesnost nad 245 lepih rjavih jajc. Pri nas jo ima že 14 rejcev

dezbariera na vhodu v vzrejališče je obvezna ob vsakem času; — pogin je reba zažgati ali pa zakopati vsaj pol metra globoko na kraju, kjer ga ne morejo najti mačke in psi. Pogina se mačkam in psom ne sme krmiti;

— odvoz gnoja proč od vzrejališča vsaj 300 metrov in sicer v smeri vetra. Rejec mora stalno preganjati vrabce in uničevati podgane in miši;

— zelo važna je tudi osebna higiena rejca. Misliti je treba ob vsaki priliki, ko vstopamo v vzrejališče, ali obstaja možnost za okužbo živali. Kužni material se vnese z obuvalom, na rokav, na predmetih in materialu, ki ga vnašamo v vzrejne prostore.

V ta namen je treba uporabljati posebno garderobo. Ta naj bo v garderobni omarici v predprostoru.

V predprostoru naj bo tudi umivalnik z vodo za umivanje rok. Dober je 1% cetavlon.

Tuje osebe naj ne vstopajo v vzrejališče.

Paziti je treba na to, da imamo v vzrejališču samo eno starostno skupino. Eno starostno skupino tvorijo živali, pri katerih ni starostne razlike večje od 10 dni. Če le moremo, imejmo samo živali, ki so izvaljene na isti dan.

NASTILJ

Za steljo uporabljamo oblovino ali pa narezano pšenično ali rženo slamo (Pri nas uporabljamo samo oblovino). Biti mora zdrava, suha. Nikdar ne smemo uporabljati žagovine, ki zaudarja po plesnivem. Plesniva stelja je povzročila že velikokrat velike izgube v prvih dneh — zaradi aspergiloze. Najlažje se izognemo

tem problemom, če položimo na steljo papir — lahko je tudi časopisni. Tega pustimo prve 4 dni po vselitvi. Piščanci se med tem že dobro navadijo na krmo in ni več nevarnosti, da bi jedli steljo — s tem je pa tudi zmanjšana možnost okužbe. Papir po 4 dneh odstranimo in skurimo.

KLIMA V HLEVU

Za zračenje računamo 3,6 m³ svežega zraka na kg žive teže na uro. Prednost ima zračenje z izsesavanjem slabega zraka.

Dana mora biti možnost, da lahko moč zračenja reguliramo in usmerjamo tako, da dobe živali v vsaki starosti in v vsakem letnem času dovolj svežega zraka.

Izrabljeni zrak je treba sesati 40 cm od tal. Zračenje mora biti izvedeno tako, da ni nikjer mrtvih kotov.

OGREVANJE

Najmanj 24 ur pred vselitvijo piščancev je treba začeti z ogrevanjem prostorov, tako da so tla in stelja ob prihodu piščancev že dobro segreta.

Temperatura objekta se ravna po počutju piščancev.

Temperatura navedena v navodilih je nekoliko pretirana, dovolj visoka je naslednja:

	Pod klojlo	V prostoru (1 m od tal)
1. teden	33	25
2. teden	29	23
3. teden	25	20
4. teden	21	18
5. teden	18	16
6. teden	15	15
Vlaga 65—75 %.		

Odločilni za ves nadaljnji razvoj in uspeh reje so prav prvi dnevi. Zato je treba skrbno paziti na dobro počutje živali.

Pazite na naslednje:

a) piščanci se stiskajo skupaj — temperatura je prenizka — treba jo je zvišati;

b) piščanci se izogibajo središča ali pa leže z odprtimi kljuni — temperaturo je treba znižati;

c) piščanci se zadržujejo samo na eni strani oboda — prepih!

d) piščanci so lepo enakomerno porazdeljeni — v tem primeru je temperatura objekta ugodna.

Obode je treba namestiti v premeru 3 metrov. Višina obodov 50 cm. Število piščancev v obodu 350—400 komadov.

KRMLJENJE

Pri vhlavljanju obrežemo kartone v višini 5 cm, ki nam služijo kot krmilniki v prvih dneh.

Piščance je treba krmiti 2 do 3-krat na dan.

1-krat dnevno naj pojedjo do čistega, nakar kartone očistimo.

NAPAJANJE

Napajalniki so lahko stekleni. Še boljši pa so novi koritasti, ki jih lahko uporabljamo od en dan starega piščanca pa do konca nesnosti.

Piščanci naj dobe prve dneve ogreto vodo. Prav je, da stoji v hlevu sod z vodo, ki je segreta na temperaturo okolice.

Napajalnike je treba 1-krat dnevno očistiti. Zelo dobro se je obneslo dodajanje sladkorja v vodo za pitje prve dni (vsaj 3 dni.) Včasih pridejo piščanci precej utrujeni in izčrpani. Taki piščanci običajno dosti pijejo in malo jedo — zato deluje taka voda prav dobro na razvoj. Strah zaradi driske je neupravičen. Če nastopi driska, ni to posledica sladke vode, temveč prehlada ali česa podobnega. Vodo sladkamo približno tako kot za čaj.

Normativi za gostoto naseljenosti, krmilni in napajalni prostor so ostali neizpremenjeni.

Glavna sprememba je nastala pri osvetljevanju

Prvotni program osvetljevanja je začel z zelo dolgim osvetljevanjem, ki se je krajšalo po 20 minut na teden vse do 22 tedna. Na ta način so dobile živali, ki so dozorevale v času najdaljšega dne, na začetku izredno dolgo osvetlitev — saj je ta trajala 7 ur več kot je znašala dolžina dneva pri 22 tednih. Živali so dobile zato na začetku tudi po 22 ur svetlobe, kar je neugodno vplivalo predvsem na pojav kanibalizma.

Novi program osvetljevanja;

Hlevi brez oken:

Starost	Trajanje osvetlitve	Starost	Trajanje osvetlitve
1.	24	22.	12
2.	22	23.	13
3.	20	24.—29.	14
4.	18	30.—31.	14.30
5.	16	32.—33.	15
6.	14	34.—35.	15.30
7.	12	36.—39.	16
8.	10	40.—43.	16.30
9.—19	9	44.—47.	17
20.	10	48.—51.	17.30
21.	11	52. do	18
klanja			

Dopisujte
V
HMEJLAR

HLEVI Z OKNI

Tukaj je dolžina osvetljevanja odvisna od dolžine dneva v času spolnega dozorevanja tj. pri 20. tednih.

1. teden 24 ur, nato po programu.

Datum valjenja	Dodatno osvetljevanje od — do tedna	Dolžina osvetlitve	Naravni dan	Dolžina naravnega dne pri 20. tednu
1.—11. jan.	2.—20.	16.00	—	16.00
12.—25. jan.	2.—20.	16.20	—	16.20
26. 1.—8. febr.	2.—20.	16.40	—	16.40
9.—22. febr.	2.—20.	16.40	—	16.30
23. 2.—8. marca	2.—18.	16.40	18.—20.	16.10
9.—22. marca	2.—16.	16.40	16.—20.	15.30
23. 3.—5. aprila	2.—14.	16.40	14.—20.	14.50
6.—19. aprila	brez osvetlj.	—	2.—20.	14.20
20. 4.—3. maja	brez osvetlj.	—	2.—20.	13.30
4.—17. maja	brez osvetlj.	—	2.—20.	12.40
1.—14. junija	brez osvetlj.	—	2.—20.	10.50
15.—28. junija	brez osvetlj.	—	2.—20.	10.10
29.—12. julija	brez osvetlj.	—	2.—20.	9.30
13.—26. julija	brez osvetlj.	—	2.—20.	9.10
27. 7.—9. avg.	brez osvetlj.	—	2.—20.	8.50
10.—23. avg.	brez osvetlj.	—	2.—20.	9.10
24.—6. sept.	brez osvetlj.	—	2.—20.	9.40
7.—20. sept.	brez osvetlj.	—	2.—20.	10.20
21. 9.—4. okt.	2.—20.	11.00	—	11.00
5.—18. okt.	2.—20.	11.50	—	11.50
19. 10.—1. nov.	2.—20.	12.40	—	12.40
2.—15. nov.	2.—20.	13.10	—	13.10
16.—29. nov.	2.—20.	14.00	—	14.00
30. 11.—13. dec.	2.—20.	15.00	—	15.00
14.—31. dec.	2.—20.	15.40	—	15.40

Pri hlevih z okni moramo paziti na naslednje:

a) Vzreja podmladka.

Če imamo piščance izvaljene v času med 1. aprilom in 15. septembrom, bodo ti dozorevali v času, ko naravni dan pada, zato v tem času ni potrebno dodatno osvetljevati. Razen prvega tedna, ko gori luč neprekinjeno, imajo živali naravni dan.

Pri piščancih izvaljenih med 16. sept. in 31. marcem pa najprej ugotovimo najdaljši dan v dobi vzreje — nato pa s pomočjo dodatnega osvetljevanja vzdržujemo dolžino dneva do tega časa.

Zapomnimo si glavno pravilo: v času vzreje ne sme dan nikdar naraščati, v času nesnosti pa nikdar padati.

Pri tem se ravnamo po dolžini osvetlitve, ki jo imajo v 20. tednu. Po tem času podaljšujemo osvetlitev postopoma po 15 minut na teden, in to, dokler ne dosežemo 18 ur.

Jakost osvetlitve:

1.—9. dan	3 W/m ²
10. dan do 20. teden	1,5—2 W/m ²
od 20. tedna dalje	2—3 W/m ²

Osvetljevati je treba z žarnicami in ne z neonskimi cevmi. Žarnice imajo prednost zaradi rdečega dela spektra pred neonskimi. Neonska razsvetljava nam lahko prav zaradi močne bele svetlobe izzove kanibalizem.

Vse luči je treba enakomerno razdeliti po hlevu v višini 2—2,2 m od tal. Pri baterijski reži naj bo ta razdalja nekoliko manjša, da bodo dobile tudi živali v spodnji vrsti dovolj svetlobe. Za izračun potrebe po svetlobnih telesih računamo kot svetlobno enoto 25—40 W. V tem primeru je zagotovljena enakomerna osvetlitev celotne površine hleva.

Jesenko Franc, dipl. inž. agr.

(Dalje prihodnjič)

Prvi avstralski plugi

Profesor Tom. W. Mitchell je za orače 16. svetovnega prvenstva povedal naslednje:

V Avstraliji smo zelo pozno začeli z obdelovanjem zemlje. Leta 1788 je bila ustanovljena prva angleška kolonija s 1000 ljudmi, ki so prišli na ta kontinent. To so bili kaznjenci. Med vsemi temi je bil samo en farmar in tudi ta ni imel s seboj nobenega kmetijskega orodja. Hrano so jim dovažali z ladjami iz Anglije. Zaradi brodoloma so ostali brez hrane in vsej koloniji je pretila lakota.

Začeli so z vsemi napor obdelovati zemljo, da bi se preživeli. Začetnik je bil nekdanji farmar Ruse, ki je obdelal nekaj še nikdar obdelane zemlje. Naredil si je sam plug. Maketa tega pluga predstavlja sedaj največjo trofejo avstralskih traktoristov.

Ruse je nadaljeval s poljedelstvom. Hotel je uresničiti tudi v Avstraliji lep program poljedelske proizvodnje. Vendar ni imel veliko sreče. Njegovi sodelavci so bili obsojeni kaznjenci, ki niso bili zainteresirani za delo.

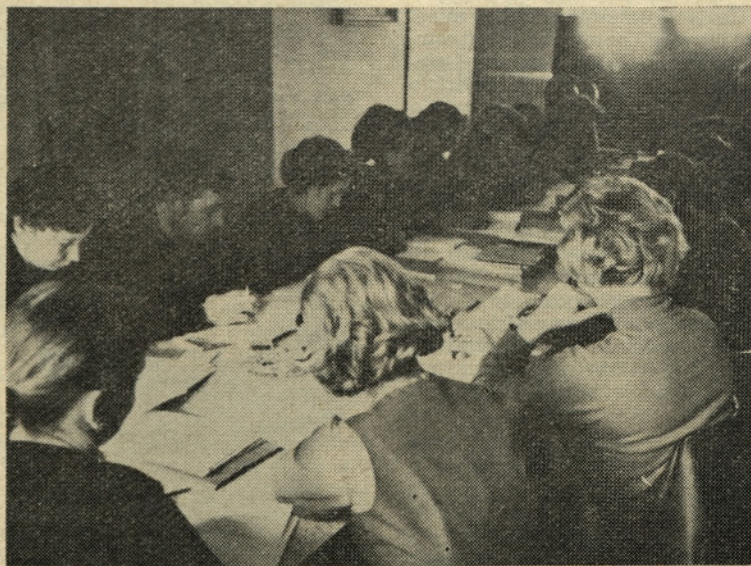
Poljedelstvo se je razmaknilo šele z novimi svobodnimi naseljenci, med katerimi se je nahajal tudi praded, kapetan Viljem Mitchell, penzionirani angleški mornariški oficir, ki je pripeljal prvi plug v Avstralijo okrog leta 1814.

Od takrat naprej je oranje

izpopolnjeno do relativno modernega oranja in poljedelstva. Velikega razvoja pa iz večjih vzrokov tudi pozneje poljedelstvo ni doseglo. Glavni vzrok je v tem, ker smo imeli preveč zemljišč. Ko se je neko zemljišče izkoristilo in zemlja utrudila, smo začeli obdelovati drugo do takrat še nikoli obdelano zemljišče. Voda je drugi problem, ki je dovoljevala in še pogojuje obdelovanje zemlje. Res je je v Avstraliji malo.

Poprečno je letno okrog 120 mm dežja.

Razvoj poljedelstva je tudi zavrl fenomenalen uspeh v proizvodnji fine volne. Naseljenci so se začeli ukvarjati bolj z živinorejo. Intenzivno poljedelstvo je le v rajonih, kjer pridelujejo krompir in tobak in še tu so pomagali člani svetovne organizacije oračev. Današnje težnje, da bi tudi v Avstraliji pridelovali riž v dolini reke ORD v severozahodni Avstraliji in naredili nove kmetijske naselbine v Velikem avstralskem zalivu, so vzbudile želje po obdelovanju zemlje, zato smo skonstruirali nove gigantske diskovne pluge. Ti bodo obdelali ogromne površine zemljišč, ki do sedaj še nikoli niso bile obdelane. To je novi način oranja v Avstraliji in veličina te iniciative je nekaj, kar je navdušilo in zainteresiralo vse poljedelce.

Udeleženci tečaja 1. in 2. stopnje za naziv hmeljar-poljedelec v Petrovčah. Tečaj 2. stopnje je bil v Preboldu. — Na osmih delovnih enotah so bili tečaji o varstvu pri delu za delavce, na štirih delovnih enotah so bili tečaji za traktoriste, ki delajo s pesticidi. Tečaja o varstvu pri delu sta bila tudi na Strojni postaji in DE gozdarstvo.

V teku pa so predavanja za kooperante.

Kako varno smo delali v preteklem letu

Organizacija proizvodnega, tehnološkega in delovnega procesa navezuje vsa sredstva dela v neko celoto s ciljem, doseči z razpoložljivimi sredstvi največji možni učinek in najvišjo produktivnost dela. Vsekakor pa pri tem velja načelo, da je vsako delo možno še bolje opraviti. To pa pomeni, da moramo še boljše izkoristiti repro material, izbirati in izbirati ustrezno tehnologijo dela, čim več ročnega dela nadomestiti z mehanizacijo in **olajšati človekove napore pri delu**. Pri tem vsem pa ne moremo pričakovati od delavca visoke storilnosti in kvalitete, če se na svojem DELOVNEM MESTU NE POČUTI DOBRO IN VARNO in če ne more vseh svojih umskih in telesnih sposobnosti posvetiti delu, ki ga opravlja.

Da pa pri delu dosežemo ustrezno stopnjo varnosti, moramo njene zahteve združiti v prav vsak element celotne verige delovnega procesa.

Integrirati zahteve varstva pri delu v vse elemente delovnega procesa pomeni, da je treba vse objekte in delovne prostore, orodja, stroje, naprave, materiale, transportna sredstva, človeka, organizacijo proizvodnje in dela in prav vse druge elemente urediti tako, kot to zahteva tehnika in zakonodaja varnega dela.

Zakoniti predpisi o varstvu pri delu tvorijo tudi za našo delovno skupnost osnovo za pridobivanje pomembnosti vloge pravnega in tehničnega reševanja problemov s tega področja.

Če povzamemo glavno misel predgovora, potem odpade dvom, da je varno delo eden izmed nepogrešljivih pogojev za kakršno koli uspešno delo, kar je vodilo dela službe za varstvo pri delu.

Delo službe je programirano in organizirano v podjetju tako, da ob sodelovanju z ostalimi zunanjimi činitelji narekuje tako skrb za delovnega človeka, ob interesu za čim večjo delovno storilnost, poslovnost in dohodek, da je delo organizirano, vodeno, sredstva pa opremljena tako, da je čim manj nevarnosti za delavčevo zdravje in življenje.

Hkrati se služba zaveda in pri izvajanju programa upošteva tehnične novosti, ki zahteve in potrebe varnega dela povečujejo. Zato se hkrati s potrebami in s stremljenjem po čim uspešnejšem poslovanju izpolnjuje vse vrste ukrepov, ki bi naj zagotovili delavcem čim bolj varno ter s tem uspešnejše in učinkovitejše delo.

Pri tem velja upoštevati, da raste zahteva po poznavanju vseh varnostnih ukrepov in nji-

hove pravočasne in pravilne uporabe, predvsem pri osnovnih delavcih. Na tem področju pa je bilo do sedaj premalo storjenega v prid neposredno in višje odgovornemu osebju. V smislu informiranja delavčevih pravic in dolžnosti v zvezi z varstvom pri delu je bilo dokazno izprašanih le 9 gozdnih delavcev in 21 članov delovne skupnosti od vodstvenega in vodilnega osebja.

Nevednost osnovnega delavstva o zajamčenih pravicah do varnega in zdravega dela ima tudi za posledico, da se varstvo pri delu ne upošteva že v pripravi in organizaciji dela, torej se ne rešuje preventivno. Temu je deloma vzrok v zastarelosti samoupravnih aktov.

V samoupravnem smislu reševanja varstva pri delu ima delovna skupnost imenovano komisijo za varstvo pri delu, ki na prvi stopnji samoupravljanja rešuje tovrstno problematiko. Med drugim je predlagala samoupravnim organom, spremembo oziroma dopolnitev določil pravilnika o delitvi OD, ki se nanašajo na nadomestila za boleznine, nastale zaradi poškodb pri delu, kjer se je predlagalo, da bi služba varstva pri delu okvalificirala vzroke poškodb in s tem v zvezi dela samoupravnim organom organizacijskih enot predloge za nadomestila OD po kriterijih tozadavnega pravilnika.

Periodično po potrebi so se obravnavali in reševali najrazličnejši problemi varstva pri delu z analizami delovnih nezd. Ob zaključku poslovnega leta nam analiza pokaže, da je nad 33 % vseh delovnih nezd nastalo zaradi nesmotrnega načina dela in nedosledne uporabe zaščitnih sredstev, ki so na razpolago. Analiza tudi pokaže, da je nastalo 30 nezd zaradi nepoučenosti delavcev o varnosti in ustreznosti načina konkretnega dela. Služba varnosti pri delu meni, da so za takšne primere izključno odgovorni le neposredno odgovorni vodje dela, ki so zanemarili prizadevanje podjetja in zakonodaje za varnejše delo delavcev. Posledice takšnega odnosa do dela so bile v lanskem letu 3 akutne zastupitve delavcev, tri invalidnosti III. stopnje in en smrtni primer.

Primerjalni podatki delovnih nezd zadnjih treh let:

Leto	Povprečno število zaposlenih	Poškodbe pri delu — dni	Na delavca bol. dni	Poškod. ljudi pri delu	Poškodovan vsak
1967	1982	2823	11,2	211	9,3
1968	1890	2587	13,6	190	9,9
1969	1557	2632	16,9	145	10,7

Ti podatki kažejo, da število poškodb močno upada, resnost poškodb pa narašča. Porast težjih primerov je sicer relativen podatek ob upoštevanju, da se 186 bolezenskih dni nanaša na dve invalidski nezdgi iz leta 1968.

Pregled poškodovanih po številu zaposlenih tudi kaže rahlo upadanje, saj se je v 1967. letu poškodoval vsak deveti, v 1968 skoraj vsak deseti in v 1969. letu vsak enajsti delavec.

V kmetijski proizvodnji se je število poškodb močno znižalo od 101 nezd v 1968. letu na 65 nezd v letu 1969. Nasprotno pa beležimo močan porast nezd v DE Strojna postaja, ki ima v 1969. letu registriranih kar 10 nezd več kot v 1968. letu, ob upoštevanem številu zaposlenih.

Pri analizi pregleda poškodb in vzrokih nezd so zajeti samo direktni povzročitelji, ki so za posledico izzvali poškodbo. Za nezd brez posledic ne vodimo evidence, čeprav bi bila v preventivne namene zelo koristna. Posebno zanimiva bi bila analiza človeških vzrokov nezd, povezana z osebnostjo človeka, kakor na činitelje, ki se nanašajo na delovna in socialna okolja.

VZROKI DELOVNIH NEZGOD PO ENOTAH

Skrajšan opis vzrokov po postavkah	Mesnine	Mleko	Hladilnica	Vrtnarstvo	Mirosan	Hmežad	Pijače	Strojna	Mešalnica	Prehrana	Samopostrežne	Hišni sklad	Kooperacija	Skupne službe	Gozdarstvo	Obr kmetijstvo	Kmetijstvo I	Kmetijstvo II	Kmetijstvo III	Kmetijstvo IV	Govedoreja
Motnje v tehnološkem postopku	1																		1		1
Orodje ni bilo brezhibno	2						1	2													5
Neustreznost delovnega prostora — mesta	3						1														4
Neustreznost delovnih naprav in priprav	2														1		1	1		1	6
Neizpravna transportna sredstva				1																	1
Neuporaba varnostnih naprav in sredstev	11							2							1				1	1	16
Pomanjkanje ustreznih varnostnih sredstev	2							1					2					5		1	11
Nesmotrn način dela — nepoučenost	8	1	3				1	5							1	3	5	3			30
Slaba organizacija dela	3							1					1				1				6
Slabo nadzorstvo pri delu	1							1													3
Opravljanje nepoklicnega dela																		1	1		2
Kršitev varnostnih predpisov													1								2
Osebnostni odnos do dela	1							2					2					1	1	2	9
Na poti na delo in z dela	2							2					1	2	1		1	2	1	2	14
Prometna nezgoda v delovnem času				2									1	2							6
Drugi razlogi								1												1	3
SKUPAJ	36	1	0	6	0	0	3	17	0	0	0	0	8	5	2	1	6	17	7	7	120
Neprijavljene nezd	0	1	0	0	0	2	1	0	0	1	2	0	3	1	2	1	4	0	3	2	25
Neobračunane nezd	1	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	7
SKUPAJ	36	2	0	6	0	2	4	17	0	1	2	0	11	6	4	2	10	17	10	9	145

Tudi finančnih pokazateljev indirektnih stroškov fizičnih poškodb pri delu ni mogoče realno pokazati, ker ne vodimo zato potrebno knjigovodstvo. Namesto tega, indirektni stroški le ocenjujemo na osnovi znanih direktnih stroškov. Ker ni-

mamo izluščenih lastnih faktorjev za prikaz in izračun indirektnih stroškov delovnih nezgod ne ugotovitvene ocene te postavke, lahko v te namene uporabimo splošno uporabni faktor ugotavljanja. Faktor 4,5 (faktor za izračun indirektnih stroškov za delovne nezgode v kmetijski

dejavnosti) pomnožimo s pokazateljem direktnih stroškov, pa dobimo poprečno oceno oziroma ocenjeno vrednost indirektnih stroškov delovnih nezgod za družbo, ki bi v naših primerih znašala okrog 207.000,00 din pri 46.014,66 din direktnih stroškov.

STROŠKOVNI PREGLED DELOVNIH NEZGOD

Enota	Poškodbe			Povprečno zaposlenih	Poškodovan vsak	Poškodbe		Izgubljenih del. dni	Plačane poškodbe		»ZSZ« plač, poškodbe dni	
	1	2	3			inv.	smrt		dni	din		
Obrat Kmetijstvo	2	0	1	19	9,5	—	—	PODATKI ZAJETI PRI KMETIJSTVU II				
Kmetijstvo I	10	0	4	189	18,9	1	—	244	115	1.844,10	129	
Kmetijstvo II	17	2	0	128	7,5	1	1	262	211	3.565,80	51	
Kmetijstvo III	10	0	3	82	8,2	—	—	566	380	2.199,00	186	
Kmetijstvo IV	9	0	2	64	7,1	—	—	108	108	1.811,75	0	
Govedoreja	6	0	2	81	13,5	—	—	66	66	1.501,50	0	
Mesnine	36	1	0	288	8,0	1	—	520	520	12.977,00	0	
Mleko	2	0	1	76	38,0	—	—	53	53	1.418,25	0	
Samopostrežna rest.	2	0	2	58	29,0	—	—	15	15	315,45	0	
Vrtnarstvo	6	0	0	70	11,6	—	—	143	60	1.800,30	83	
Mirosan	0	0	0	39	0,0	—	—	0	0	0	0	
Strojna postaja	17	4	0	77	4,5	—	—	171	171	7.320,9 2	0	
Hmezad	2	0	2	70	35,0	—	—	26	26	918,80	0	
Mešalnica	0	0	0	27	0,0	—	—	0	0	0	0	
Kooperacija	11	0	3	98	8,8	—	—	209	179	6.040,10	30	
Hišni sklad	0	0	0	5	0,8	—	—	0	0	0	0	
Prehrana	1	0	1	29	29,0	—	—	4	4	61,80	0	
Pijače	4	0	1	18	4,5	—	—	87	70	1.729,00	17	
Gozdarstvo	4	0	2	11	2,7	—	1	78	71	1.306,75	7	
Hladilnica	0	0	0	7	0,0	—	—	0	0	0	0	
Skupne službe	6	0	1	221	35,1	—	1	80	65	1.264,14	15	
Skupaj	145	7	25	1557	10,7	3	3	2632	2114	46.014,46	518	

LEGENDA:

- 1 delovne poškodbe
- 2 neobračunane delovne poškodbe
- 3 neprijavljene delovne poškodbe

Iz tega sledi, da je delovno skupnost stala vsaka delovna poškodba približno 317,34 din oziroma delavca 29,55 din.

Pri tem pa niso upoštevane vrednosti stroškov iz naslova civilno pravnih in kazenskih zahtevkov, ker še postopki niso zaključeni.

Za načrtno in sistematično reševanje tehnične pomanjkljivosti varnega dela, so samo-

upravni organi podjetja ob koncu leta sprejeli in potrdili sancijski dolgoročni program varstvenih ukrepov, na podlagi katerega se bodo tehnično varnostni problemi reševali po postavljenem zaporedju.

Kot pomembno je tudi dejstvo, da so se že pričeli pregledi oziroma meritve ustreznosti delovnih mest, prostorov in postop-

kov, periodični zdravniški pregledi delavcev na nevarnejših delovnih mestih, kar ima za posledico še nekatere pravočasno ugotovljene zdravstvene posledice nezdravega dela.

Ta odkritja pa narekujejo nova in takojšnja ukrepanja v smislu splošnega zdravstvenega varstva zaposlenih delavcev.

Vodja službe za varstvo pri delu
Janko Zupanek

KMETJE IN GOZDOVI

V zasebni lasti je še v Sloveniji okrog 63% gozdov, kar jo uvršča blizu evropskega povprečja, ki znaša 60%. Na vrhu evropske lestvice je Avstrija, ki ima 73% kmečkih gozdov. Vzhodnoevropske dežele imajo okoli 90% državnih gozdov, Kanada 84%. Velike deleže državnih gozdov imajo afriške in južnoameriške dežele.

TRAKTOR IN VPREGA

Ko primerjamo traktor z vprego, ne smemo videti le ekonomske računice stroškov in letno izrabo. Traktor pomeni za kmeta kvaliteten skok čez tisočletno pregrado dvoglave vprego, katere zmogljivost je določala in omejevala ves njegov način dela. Traktor prihrani kmetu za vsak hektar nad 50 km peš hoje, omogoča mu poglobljanje ornice, natančno gnojenje, strojno sajenje, mehanizirano nakladanje, hiter transport, ravnanje zemljišča itd.

Preparat proti koloradskemu brošču

Poljaki priporočajo, naj uporabijo za zatiranje koloradskega hrošča že na raznih geografskih razmerah učinkovito sredstvo L — 60. Sredstvo je primerno za zatiranje jabolčnega zavijača in listnih osic.

Die Tier Illustrierte 1969/4

Manj hmelja pri varjenju piva

V lastni pivovarni z zmogljivostjo 170474 litrov piva na teden, je uvedla britanska firma Watney Mann Group nov postopek fermentacije. V dveh dneh bodo po tem postopku proizvedli pivo različne kakovosti. To velja celo za one vrste piva, za katere fermentacijo so doslej potrebovali celo 9 mesecev.

Za nov postopek fermentacije rabi pivovarna 3 rezervoarje, 2 za fermentacijo in 1 za sedimentacijo kvasa. Celoten obrat je desetkrat manjši od klasične pivovarne iste kapacitete. Pri takem izdelovanju piva bodo uporabljali precej manj hmelja.

Po kmetijskem pregledu britanske ambasade

Živinozdravniška služba

ZA MAREC

8. III. FLORJANC Julijan, dipl. vet., Braslovče, tel. 72-027

1. III. OCVRK Franc, dipl. vet., Vransko, tel. 72-407

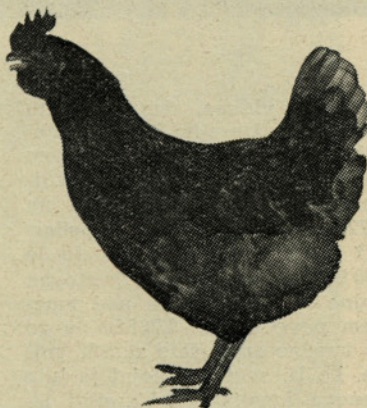
15. III. LESJAK Milan, dipl. vet., Prebold, tel. 72-201

22. III. SRIBAR Edvard, dipl. vet., Sempeter, tel. 71-080

29. III. OCVRK Franc, dipl. vet., Vransko, tel. 72-407

Dežurstvo prične v soboto ob 12. uri in se konča v ponedeljek ob 7. uri zjutraj.

VETERINARSKA POSTAJA
ŽALEC

Rjavo nesnico Hisex, ki nese rjavo jajca, je že vselil Pristovšek Radko

Tone Wagner

Sovjetska zveza, dežela s površino preko 22 milijonov km² in z nad 230 milijoni prebivalci, sega iz Evrope v Azijo. Del, ki je nam bolj poznan je le evropski, ki sega do Urala in je po obsegu manjši. Sovjetska zveza obsega 15 zveznih in 20 avtonomnih republik, 8 avtonomnih oblasti in 10 nacionalnih okrožij. V njih prebiva 110 narodov in etničnih skupin. Med prebivalci so najštevilnejši Rusi, katerih je okoli 114 milijonov. Številnejši med narodi so še Ukrajinci (37 milijonov) in Belorusi (7,9 milijonov). Mnogo je neslovanskih narodov kot so Uzbeki, Armenci, Gruzijci, Tataři, Litvanci, Čuvaši itd. Največja med republikami je Ruska sovjetska federativna socialistična republika (RSFSR), ki obsega nad 17 milijonov km² kar je okoli 76 % celotne površine Sovjetske zveze in ima 127 milijonov prebivalcev, od katerih je 83 % Rusov.

Sovjetska zveza je poleg neomejenih širjav, saj sega od Baltika do Črnega morja in Tihega oceana, in heterogenosti nacionalnosti tudi dežela bujnega razvoja industrijskega in agrarnega gospodarstva. Predstavo o tem je težko dobiti le iz delnega spoznavanja dežele, temveč je potrebno podrobno in vsestransko proučevanje dežele in ljudi ter gospodarskega razvoja. Na žalost je to težko ali skoraj nemogoče zaradi prostranosti in zaradi tujcu nepristopnih mnogih področij. Vendar pa je za spoznavanje hmeljarstva Sovjetske zveze odločilno videti in razkriti karakteristike proizvodnje hmelja v Ukrajini.

Ukrajina obsega nad 600.000 kvadratnih kilometrov in ima 45 milijonov prebivalcev, od katerih je 77 % Ukrajincev. Glavno mesto je Kijev z 1.400.000 prebivalci. Sovjetska zveza ima okoli 10.800 ha hmeljišč, od katerih je 7.050 ha v Ukrajini s povprečnim pridelkom 10 q na ha v letu 1968. Ostale površine hmeljišč so v Ruski sovjetski federativni socialistični republiki (3.783 ha) s povprečnim pridelkom 6 q/ha.

Največ hmelja v tej republiki (RSFSR) je v Čuvašiji (Čuvaskaja ASSR) in to 1827 ha s povprečnim pridelkom 5,5 q na ha. Manjše površine hmelja v Rusko sovjetski republiki so še v oblasteh okoli Volge in Kame in v Belgorodski, Brjanski, Voronežski, Kirovski, Kurski, Marijski, Moskovski in Penzenski oblasti. Najbolj oddaljeno hmeljarsko področje v Sovjetski zvezi je na Altaju tj. ob meji z Mongolijo. Tu je 63 ha hmeljišč s povprečnim pridelkom 9,4 q na ha. Pogoj proizvodnje so celinski in precej različni od proizvodnje v ostalih oblasteh v Rusiji.

V Ukrajini se je hmeljarstvo začelo leta 1868. Danes se s hme-

ljarstvom ukvarja v Ukrajini 365 kolhozov, 18 specializiranih in 28 drugih kmetijskih organizacij (sovhozov). Dinamika hmeljarstva v Ukrajini je prikazana v naslednji tabeli.

DINAMIKA HMELJARSTVA V UKRAJINI

Leto	Površina ha	Pridelek 2/ha
1900	2452	4,9
1914	8720	5,6
1922	280	5,3
1927	4145	6,9
1941	5785	7,5
1943	952	2,6
1953	6760	6,1
1968	7050	10,0

Hmeljišča v oblasti Žitomir

Iz nje vidimo, da je v letu 1900 bilo v Ukrajini 2452 ha hmeljišč s povprečnim pridelkom 4,9 q na ha. Do I. svetovne vojne se je površina dvignila na 8.720 ha, a po vojni in gospodarski krizi je leta 1922 ostalo le 280 ha hmeljišč. Do II. svetovne vojne so se površine pod hmeljem povečale na 5.785 ha, a so se izredno zmanjšale zaradi vojne. Po II. svetovni vojni je bila obnova hmeljišč v Ukrajini izredno intenzivna. Tudi danes vodijo gospodarski strokovni organi intenzivno povečanje površin in tudi stremijo po pocenitvi proizvodnje in povečanju pridelkov.

Ukrajinsko hmeljarstvo je razvito predvsem v Žitomirski oblasti, kjer je 62 % hmeljarskih površin Ukrajine. Tako je bilo leta 1966 v Žitomirski oblasti 3768 ha hmeljišč s pridelkom 3400 ton hmelja.

Glavno mesto Žitomirske oblasti je Žitomir s 140.000 prebivalci. Tu so tudi vse važne hmeljarske organizacije, ki se ukvarjajo z razvojem Ukrajinskega hmeljarstva. Tu je raziskovalni hmeljarski inštitut — Ukrajinska doslidna stancija hmeljarstva, združenje hmeljarskih organizacij — Hmeljtrest in Žitomirska hmeljarska — Hmeljfabrija.

Hmeljarstvo v Ukrajini se razvija v kolhozih in sovhozi. Kolhozi imajo 4000 do 5000 ha, na katerih dela 600 do 800 družin z 200 do 300 delavci. Ti delajo na

sovhozu so plačani po normi in delovnem mestu. Sovhoz je mnogo bolj specializiran v hmeljarstvu kot kolhoz, ki ima mnogo kultur in v večini primerov ni specializiran v določeno panogo. Z ozirom na površine, ki omogočajo gojenje njivskih kultur, priporočajo v sovhozi do 15 % obdelovalne zemlje posaditi s hmeljem, a optimalna površina je 8 do 12 %. Nasprotno pa priporočajo v kolhozih manjše površine hmeljišč kot v sovhozi. Poprečno ima kolhoz okoli 30 ha hmeljišč, a največ 56 ha. Sovhoz ima 60 do 180 ha hmeljišč. Površina sovhoza je večja kot kolhoza, ima 4000 do 8000 ha zemlje, od katere je 3000 do 4000 ha obdelovalne.

Na obisku pri ukrajinskih hmeljarjih sem imel priliko vi-

skupnih poljih kolhoza in zaslužijo od 60 do 100 rubljev na mesec. Vsak kolhoznik ima svojo ohišnico, ki obsega do pol ha zemlje, redi lahko 1 svinjo, 1 kravo in neomejeno število kokoši in gosi. Reja več svinj ali krav bi preveč zaposlila kolhoznika doma in se ne bi mogel posvetiti delu na polju kolhoza, a ukvarjati bi se začel tudi preveč s prodajanjem svojih izdelkov. Kolhozniki delajo 8 ur na dan in so zdravstveno in pokojninsko zavarovani, a plačani so po uspehu dela v proizvodnji.

Sovhozi so višja oblika organizacije in tehnologije družbenega kmetijskega dela. Delavci v

deti tudi dva specializirana hmeljarska sovhoza v Žitomirski oblasti. To sta sovhoz »Reja« in sovhoz »Dubovaja«.

Sovhoz »Reja« se nahaja v Berdičevskem rajonu in obsega 1624 ha, a od tega ima travnatega sveta 1067 ha. Hmeljišč imajo 130 ha s povprečnim pridelkom 18—22 q/ha. Starost hmeljišč dosega 20—30 let. Gnojijo s hlevskim gnojem vsako drugo leto 600 q/ha, mineralnih gnojil porabljajo 1500 kg/ha vsako leto: 500—600 kg superfosfata, 300 kg kalijeve soli in 500—600 kg amoničnega solitra. Obirajo ročno. Norma za obiranje je 20 kg sve-

žega hmelja na dan in zato plačajo 3 rublje. V drugi polovici obiranja se zviša plačilo na 3,5 rublja in dajo vsakemu obiralcu še 1 kg pšenice. Sveže hmelj transportirajo v vrečah z ročnim škripcem na sušilnico. Hmelj sortirajo v prvo, drugo in tretjo vrsto in dosega prve vrste 60–70 %, druge vrste 25–30 % in tretje vrste pod 10 %. Sušilnico kurijo z nafto in segrevajo na 55–60 °C. Po sušenju pustijo hmelj ležati 2 dni na kupu višine pol metra, nato ga zmečejo na kup do višine 1,5 m, kjer ga pustijo ležati 2 tedna. Odvolgnjen hmelj žveplajo štiri ure, a dajo 7–8 kg žvepla na tono hmelja.

Hmeljišča sadijo na razdaljo 2,1 × 1,0 m in 2,5 × 1,0 m ter napeljujejo po 2 žici in 2 trti na žico. Nekaj hmeljišč imajo še v stari razdalji 1,6 × 1,6 m. Vsaka žica ima svoje sidro, ki ga postavljajo poševno.

Hlevski gnoj imajo doma, saj redijo 400 krav in 1500 pitancev. Mehanizacija je zastopana s 23 traktorji, od katerih jih 10 dela v hmeljiščih. Preizkušajo tudi stroj za obrezovanje hmelja, v glavnem pa večino površin režejo ročno. Škropljenje opravijo s helikopterjem.

V sovhozu je zaposlenih 550 do 700 delavcev, od katerih jih dela 250 do 300 v hmeljiščih. Imajo okoli 2.000 obiralcev. V tem letu se jim je obiranje zakasnilo in so začeli obirati 25. avgusta. Predvidevali so, da bodo obirali do 20. septembra.

Sovhoz »Dubovaja« je bil organiziran v letu 1959. Ima 2225 ha obdelovalne zemlje, a celotna površina znaša 3800 ha. Hmeljišč imajo 180 ha. Zaposlenih je 810 delavcev, a od tega v hmeljiščih 210. Obiralcev imajo okoli 1000. Tla sovhoza so lesno podzoljna, a področje je semihumidno s 760 mm padavin na leto. Rentabilnost proizvodnje hmelja je 80 %. Pridelek hmelja je bil v začetku le 7–8 q, a sedaj dosega povprečni pridelek 17–18 q/ha. Organskih gnojil uporabljajo 45 ton/ha letno. Gnojijo z mešanico šote s hlevskim gnojem. Mineralnih gnojil so nekoč uporabljali 5–7 q/ha, a sedaj 20 q/ha letno in to 150 kg N, 150 kg P₂O₅ in 170 kg K₂O.

Sovhoz je razdeljen na 4 ekonomske enote, v katerih so poedine delovne brigade. Žit imajo 1000 ha, a od tega 50 % pšenice. En obrat je usmerjen v hmeljarstvo in proizvodnjo mleka. Povprečna proizvodnja mleka znaša 2700 litrov na kravo. Na vsakem obratu imajo nad 800 ha zemlje.

Proizvodnja hmelja znaša 218 ton, a po kvaliteti je naslednja: 52 % prve vrste, 38 druge vrste in 10 % tretje. Čisti dohodek znaša 3500 rubljev na ha. Največji pridelek je 2500 kg/ha hmelja.

Specializacija in koncentracija hmeljarstva zavisi od talnih in klimatskih razmer. Hmelj ne širijo v zono sladkorne pese in

pšenice. Hmelj dobro uspeva na lahkih tleh, zato ga tudi ne širijo na težja apnenčasta tla. Največ ga sadijo na tipičnih hmeljskih tleh, ki so revnejša na humusu in hranilih in kjer daje pšenica le 15 q na ha, a hmelj tudi 20 q na ha. Upoštevanje prirodno-ekonomskih zon opravičuje širjenje hmeljarstva v rajonu podzola.

Odkupna cena hmelja od proizvodnih organizacij je precej stalna in jo formirajo oziroma sestavijo državni specialisti za formiranje cen. Pri tem upoštevajo stroške proizvodnje in predpostavljajo, da mora dati gojenje hmelja najmanj 70 % čistega dohodka. Cena za 1 kg suhega hmelja za proizvodno organizacijo je naslednja:

Kakovostni razred	Kolhozi	Solhozi
I.	6.00 R	7.60 R
II.	4.00 R	5.50 R
III.	2.50 R	3.25 R

Obešanje vodil v okolici Žitomira v Ukrajini

Razlika v ceni hmelja med kolhozi in sovhozi nastopa zaradi tega, ker kolhozi oddajajo naravni, nepreparirani hmelj, a sovhozi hmelj v svojih skladiščih tudi žveplajo in pakirajo. Za kolhoze preparira in pakira hmelj hmeljarna dotičnega področja.

Kolhozi, kot hmeljarne, so združeni v neke vrste hmeljarskem združenju, ki se imenuje

HMELJ-TREST. Ta se ukvarja s problemi proizvodnje hmelja v kolhozih Ukrajine, s prepariranjem in distribucijo hmelja domačim pivovarnam ter izvoznim organom. HMELJ-TREST ima tudi svojo strokovno službo na terenu.

Rentabilnost hmeljarstva v nekaterih kolhozi prikazuje naslednja tabela:

Kolhozi	Micurin	Radjanski šlag	Karl Marx	Družba	Žitomirski rajon povpr. 15–20 kolhoz.
Pridelek q/ha	17,8	19,3	15,1	15,0	13,9
Čisti dohodek R/ha	3913	4523	?	2940	2606
% I. vrste	33	30	54	36	29
% II. vrste	53	65	35	53	51
% III. vrste	14	5	11	11	20
Površina hmeljišč ha	46	14	21	54	354

Pridelek hmelja se pretežno uporabi v Sovjetski zvezi. Za leto 1969 navajajo, da je export znašal 1500 ton in to v Bolgarijo, Madžarsko, ČSSR, NDR in USA.

Hmelj TREST je združenje hmeljarskih organizacij Ukrajine

in sestoji iz 18 sovhozov, 400 kolhozov in 5 hmeljarn. Te hmeljarne imajo tudi svetovalno službo v kolhozih in predeljujejo odkupljen hmelj od kolhozov (žveplanje in pakiranje).

Trest daje distribucijo za hmelj sovhozov in hmeljnih skladišč po vsej SZ pa tudi za izvoz v Bolgarijo, Češko in Vzhodno Nemčijo. Hmelj izvaža Ministerstvo zunanje trgovine, ki ima tudi določene izvozne cene. Trest ne ve za izvozno ceno, temveč dobi od pivovarn in Ministrstva zunanje trgovine enako uradno določeno ceno in plačan hmelj.

Proizvodnja hmelja v Ukrajini s katero upravlja Trest znaša 65.000 q. Srednji pridelek znaša 10 q/ha. Hmeljarna, ki je v Žitomiru, pa prevzame in predela 2500 ton hmelja.

Strokovnjaki Tresta opravljajo v kolhozih, svetovalno službo, medtem ko imajo sovhozi svoje strokovnjake — agronome. Poleg strokovne službe ima Trest tudi preskrbovalno službo. Tako skrbi za material za hmeljišča kot stebre in ostalo. Računajo, da traja leseni steber v žičnici 4 leta, leseni steber z železobetonsko podlago 10 let in železobetonski steber 50 let.

V centru Tresta v Žitomiru dela 40 ljudi, a 50 agronomov imajo v hmeljarnah in kolhozih. Trest sestoji iz direktorja in namestnika, proizvodnega oddelka, ki se ukvarja z mehanizacijo in agrotehniko, plansko-ekonomskega oddelka, računovodstva in oddelka za kadre.

(Nadaljevanje sledi)

OGLAS

Prodajam okrog 1000 kg semenkega krompirja cvetnik.

Brinovec Miha
Gomilsko 18

Štirikvadratno hmeljsko sušilnico prodam.

Kakovnik Anton
Založe

KAKO SMO POSLOVALI LANI

Na osnovi resolucije o nadaljnem razvoju stanovanjskega gospodarstva je bilo četrto leto t. j. 1969 predvideno kot zadnje, v katerem bi se stanarine subvencionirale. Istočasno pa se je v stanovanjskih organizacijah pričakovalo novih kvalitete, ki jih je štiriletno obdobje osvetlilo z vseh strani.

Kljub pričakovanju novosti na tem področju, lahko ugotovimo, da se je v tem letu izvršilo precej del, ki v prejšnjih zaradi pomanjkanja sredstev niso prišla na vrsto. Ravno zaradi tega, ker so objekti poznani, se je lahko pristopilo k popravilom tam, kjer je bilo najnujnejše. Seveda pa je tudi stanje v gradbeni operativi onemogočilo izvrševanje del po predvidenih cenah zaradi skoka cen gradbenemu materialu in uslugam. Nemalo težav je nastopilo zaradi neurejenih predpisov na stanovanjskem področju.

Na področju vzdrževanja je bil dosežen napredek v tem, da so bila na posameznih objektih izvršena dela kompleksno. Prav tako pa so bila v okviru sredstev izvršena najnujnejša dela tam, kjer se je onemogočilo s popravili nadaljnje propadanje.

Stanovanjska izgradnja je temeljila na dveh načinih financiranja in sicer:

1. pridobitev stanovanjskih prostorov z gradnjo in nakupi pridobljeno 7 stanovanj;

2. s kreditiranjem individualnih graditeljev pod pogojem, da izpraznejo družbena stanovanja, s čemer je bilo sproščeno 6 stanovanj.

Več poudarka bo treba dati v prihodnje zamenjavi iztrošenega stanovanjskega fonda.

Delovna enota Hišni sklad je bila ustanovljena 1. 1. 1966 s sklepom centralnega delavskega sveta podjetja z dne 4. 11. 1965 in je registrirana za svojo dejavnost pri Okrožnem gospodarskem sodišču v Celju 22. 1. 1966 in 24. 3. 1966 pod številko Rg VI 106/33.

V registru poslovanja je vpisana naslednja dejavnost: upravljanje in vzdrževanje stanovanj, stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov.

Odnos med podjetjem in delovno enoto je reguliran s pravilnikom o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami in s pogodbo. Odnos do drugih delovnih enot pa s skupno pogodbo podjetja. Težave nastopajo med letom zaradi čestih preseljevanj brez izdaje odločb tako, da je nemogoče s stanovalci podpisati stanovanjske pogodbe. Zaradi tega pa nastanejo težave, ko je treba stanovanje sodno odpovedati. Še večje težave pa nastanejo pri inkasu stanarin. Predlog delovne enote je, da se za vsa nezasedena stanovanja med letom, za katera delovne enote, ki imajo razpolagalno pravico, ne plačajo stanarine, prenese razpolagalna

pravica na Hišni sklad. Samo na takšen način bo mogoče zagotoviti, da posamezni stanovanjski prostori, pa čeprav so dislocirani, ne bodo prazni.

Reorganizacija v podjetju se je pokazala v pozitivni luči, vendar je bilo določenih težav prav v odnosu do dela naše delovne enote. Nujno bo potrebno določiti kdo ima razpolagalno pravico za posamezna stanovanja. Mnenja smo, da so bistvena vprašanja za normalno delo enote bila rešena v drugi polovici leta. Stanovanjska enota je v novi organizacijski obliki izvršila

I-1 Sklad stanovanjskih hiš:

Naša enota gospodari z vrednostjo stanovanjskega in poslovnega fonda, kakor sledi:

	1967	1968	1969
Stanov. fond	18.869.599,20	19.798.710,29	20.320.223,44
Poslovni fond	6.751.786,14	8.355.643,99	8.573.733,19
Skupaj:	25.621.385,34	28.154.354,28	28.893.956,63

V primerjavi z letom 1969 znaša skupna povečava fonda za **749.602,35 din**.

I-2 Investicijsko vzdrževanje stanovanjskih hiš:

Z ozirom na to, da spada investicijsko vzdrževanje v osnovne naloge naše enote, je nujno, da se vsakoletno programirajo dela investicijskega vzdrževanja stanovanjskih hiš.

Tako je bilo za preteklo leto programirano investicijsko vzdrževanje kakor sledi:

	din
a) programirano	246.535,00
b) ustvarjena sredstva	267.005,40
c) realizirano	290.118,32

Izvršitev določenih del ni bilo mogoče odložiti zaradi okvar. Precej škode nam je povzročil na stanovanjskih hišah vihar, ki nam je poškodoval strehe. Zavarovalnica pa nam vse škode ob koncu leta še ni poravnala.

Pri izvrševanju navedenega programa se je zelo težko braniti pritisku stanovalcev, ki bi iz naslova stanarin želeli vsakovrstne izboljšave in zamenjave neamortiziranih elementov. Vsekakor pa je imela delovna enota pred seboj stalno cilj, kako preprečiti nadaljnje propadanje obstoječega, predvsem pa starejšega fonda.

Struktura investicijskega vzdrževanja stanovanjskih hiš je naslednja:

	din
1. Krovski dela	75.487,85
2. Zidarska dela	84.292,95
3. Vodovodna instalacija	60.190,90
4. Pleskarska dela	24.453,70

predvidena dela, prav tako pa je opravičila s poslovanjem svoj obstoj. Tudi izven podjetja je delovna enota na stanovanjskem področju sodelovala pri izdelavi novega odloka o minimalnih tehničnih normativih.

Stroški gospodarjenja v delovni enoti ali režija enote znaša za preteklo leto 113.636,60 ali 10,2 % s tem, da so v tem znesku zajeta tudi izplačila blagajnikom, ki vrše inkaso stanarin in prispevka za uporabo mestnega zemljišča. V tem odstotku pa je zajeto tudi začasno plačilo projektantskih uslug za mesnico v Ljubljani.

c) realizirana sredstva 74.455,60

Razlika, ki nastaja med c) in b) je delo v teku, ker je bilo pričeto z deli v zadnjem mesecu preteklega leta.

II. TEKOČE VZDRŽEVANJE STANOVANJSKIH HIŠ IN POSLOVNIH PROSTOROV

Za razliko od investicijskega vzdrževanja, kjer so dela ločena na stanovanja in poslovne prostore, pri tekočem vzdrževanju zasledujemo stanovanjsko hišo v sestavi katere se nahajajo poslovni prostori in stanovanja.

Odlok o minimalnih tehničnih normativih točno določa, katera dela se lahko izvršujejo na osnovi programov hišnih svetov.

	din
V ta namen je bilo	
a) programirano	105.195,00
b) ustvarjeno	185.405,76
c) realizirano	130.114,95

5. Parketarska dela	11.872,54
6. Elektroinstalacija	10.997,05
7. Kanalizacija	8.748,80
8. Mizarska dela	7.912,05
9. Kleparska dela	2.297,60
10. Zamenjava elementov	1.778,60
11. Steklarska dela	684,00
12. Keramičarska dela	276,00
13. Ostala dela	1.126,37
Skupaj:	290.118,32

I-3 Investicijsko vzdrževanje poslovnih lokalov:

Ker zahtevajo predpisi, da se poslovni prostori obravnavajo ločeno od stanovanj, je tudi prikazano, kakor sledi:

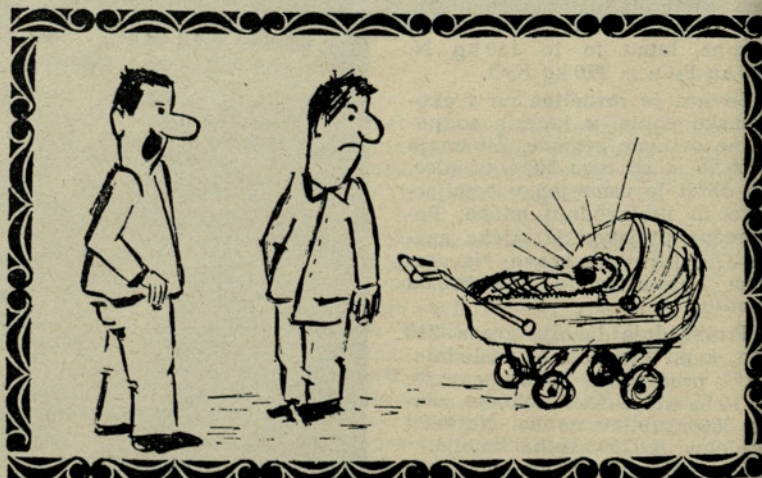
	din
a) programirana sredstva	132.168,00
b) ustvarjena sredstva	115.759,40

Precej hišnih svetov ni izdelalo programov, zato je določena dela, ki so bila nujna, izvršila delovna enota v skladu z odlokom.

Določena sredstva TV so v vseh štirih letih ostajala neangajirana. Z novim odlokom o minimalnih tehničnih normativih pa bodo sredstva TV in IV združena in bo tudi programiranje lažje.

III. STANOVANJSKA IZGRADNJA IN GRADNJA POSLOVNIH LOKALOV

Nič manjša naloga stanovanjskih podjetij in enot od vzdrževanja je tudi pridobitev novih stanovanjskih in poslovnih površin. Zakonodaja obvezuje stano-skraino slabega stanovanjskega vanjska podjetja, da skrbijo za stalno pridobivanje novih površin, s tem pa delno omogoča zamenjavo fonda. Vsekakor je pozitivno,

— Zakaj pa tako joka? imam plačo.

— Povedal sem mu kolikšno

da smo se prepričali, da je pridobivanje novih stanovanjskih površin nujno, ter da se v ta namen sredstva zbirajo in vlagajo na enem mestu. Delovna enota je

na tem področju tudi prispevala določen delež. Z ozirom na prostorsko razsežnost podjetja so bila stanovanja grajena tam, kjer je bilo največ potreb v skladu s

programom. Takšen način gradnje pa je precej dražji od koncentrirane gradnje na enem mestu, kjer so stroški komunalne ureditve zemljišča znatno nižji.

b) Z naknadno spremembo programa je bilo izvršeno:

din

1. nakup stanovanja v Celju ob Ljubljanski cesti	112.000,00
2. vodovod Medlog	35.592,20
3. nabava peči za Mariborsko 43	1.338,35
4. Prispevek za kotel centralne Prebold 91	10.700,00
5. elektrifikacija stanovanjske soseske Šempeter	27.934,50

c) Iz programa poslovnih prostorov:

Program v celoti je izvršen, vendar so bile nekatere spremembe. V lanskem letu ni bilo znano, katero kmetijsko preskrbo naj bi adaptirali. Z ozirom na to, da je bil program pripravljen za adaptacijo kmetijske preskrbe Vransko in da je Koc od tega odstopil, se je pričelo s pripravljalnimi deli za preskrbo v Polzeli. Z ozirom na minimalna sredstva za ureditev lokala po zahtevah koristnikov se je Savinjski magazin precej pozno odločil za ureditev samo enega lokala in to v Parižljah. Dela na tem lokalu so v teku.

Pridobitev za podjetje je novo urejena dvorana v Petrovčah in Andražu.

Pri izvajanju programa stanovanjske izgradnje in poslovnih lokalov lahko ugotovimo, da so v večini primerov prekoračene programirane predračunske vrednosti. Na področju gradbene operative se jasno odraža visoka konjunktura. Nemalo vlogo pa je tudi odigrala priprava gradbenih podjetij na izvajanje družbenega dogovora med gradbenimi podjetji, za kar so spremenila cene gradbenih storitev že v drugi polovici leta 1969. Prav tako pa so porasle cene gradbenim materialom.

(Nadaljevanje na 14. strani)

Izvršitev programa stanovanjske izgradnje:

Zap. št.	Objekt	Planirano	Izvršeno	Pridobljeno
1.	Adaptacija Škofja vas	30.000,00	—	—
2.	Adaptacija Ojstriška vas	35.000,00	—	—
3.	Nadzidava agregat Vransko	79.984,30	75.562,40	trosobno stanovanje
4.	Stanovanjski objekt Arja vas — stara žaga	200.000,00	217.430,15	4 dvosobna stanovanja
5.	Napeljava vodovoda Vojnik	29.250,00	—	—
6.	Izdelava drvarnic v Lokovini	26.000,00	29.786,45	6 drvarnic
7.	Izdelava drvarnic v Gotovljah	20.000,00	5.483,10	8 drvarnic
8.	Izdelava drvarnic v Medlogu	26.000,00	23.642,10	5 drvarnic
9.	Izdelava sanitarij v Arji vasi	10.000,00	—	—
10.	Izdelava vodovoda v Veliki Pirešici	10.000,00	10.000,00	prispevek
11.	Izdelava vodovoda v Braslovčah	5.000,00	3.250,00	prispevek
12.	Nakup stanovanja v Celju ob Ljubljanski c.	120.000,00	112.000,00	trosobno stanovanje
13.	Vodovod v Medlogu — Fazarinc	35.000,00	35.592,20	400 m vodovoda
14.	Nakup stanovanja v Celju, Kidričeva 4 preostanek kupn.	65.000,00	65.000,00	enosobno stanovanje
15.	Celje, Mariborska c. — peč	—	1.338,35	peč
16.	Prebold 91, kotel za centralno kurjavo	—	10.700,00	kotel
17.	Elektrifikacija stanovanjske soseske v Šempetru	30.000,00	27.934,50	elektrifikacija
Skupaj:		721.234,30	617.719,25	din

Izvršitev programa poslovnih lokalov:

	Planirano	Izvršeno
1. Andraž, dvorana	35.000,00	45.080,15
2. Ponikva	5.000,00	2.041,75
3. Griže, skladišče — obrok	20.000,00	20.000,00
4. Adaptacija Letuš	30.000,00	25.856,20
5. Rekonstrukcija dvorane Petrovče	68.212,61	121.111,10
6. Modernizacija lokalov po zahtevah najemnikov	45.000,00	—
7. Kmetijske preskrbe	50.000,00	—
8. Lokal Frankolovo	14.000,00	—
Skupaj:	267.212,61	218.089,20

V teku

Pod tek. št. 6. je bilo vloženih 27.000,00 din iz tekočih sredstev.

V program stanovanjske izgradnje so bili zajeti:

— krediti za individualno gradnjo	500.000,00	486.500,00
— plačilo anuitet	230.000,00	218.202,75
	730.000,00	704.702,75

Program stanovanjske izgradnje je bil potrjen na 2. redni seji DS podjetja dne 12. maja 1969, dopolnjen pa na 5. redni seji dne 7. novembra 1969.

V program zajeta dela niso bila izvršena, vendar so z naknadno spremembo programa bi-

la sredstva kanalizirana v druge objekte.

a) Izvršeni niso bili naslednji objekti:

1. adaptacija Škofja vas — ni bilo mogoče pridobiti dovoljenja;
2. adaptacija Ojstriška vas — ni bilo potrebe za stanovanje;
3. izdelava sanitarij v Arji vasi

— rešeno v okviru sredstev investicijskega vzdrževanja;

4. napeljava vodovoda v Vojniku — Plinarna še nima načrta vodovoda.

Zgornje Gorče pod tretjega marca zapadlo snežno odejo

(Nadaljevanje s 13. strani)

Ugotavljamo, da so cene gradbenih storitev že tako narasle, da so cene stanovanj od leta 1965 porasle za enkratno, saj je bilo leta 1965 mogoče zgraditi 1 m² stanovanjske površine za 900,00 din. Ob koncu lanskega leta pa je cena za 1 m² dosegla že 1.900,00 din. Pri izvršitvi programa stanovanjske izgradnje in poslovnih lokalov smo izhajali iz načel temeljne zakonodaje, da je amortizacija dohodek stanovanjske enote in da se lahko uporablja za povečavo stanovanjskega fonda bilo z gradnjo, nakupom ali pa rekonstrukcijami obstoječih objektov.

V primerjavi z ostalimi stanovanjskimi podjetji je pri nas rešeno, da se stanovanjsko vprašanje rešuje za vse podjetje oziroma z deleži posameznih vlagateljev fonda.

Verjetno bo tudi v prihodnje ena od glavnih nalog enote izgradnja najemnih stanovanj in pomoč pri gradnji etažnih stanovanj. Na takšen način bo mogoče postopoma večati stanovanjski fond.

IV. DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

IV.-1 Skupščina stanovalcev, ki je sestavljena iz predstavnikov stanovalcev in vlagateljev, se je sestala enkrat. Na skupščini je bilo obravnavano poslovno poročilo, program investicijskega vzdrževanja, osnutek programa stanovanjske izgradnje, prav tako pa so bili izvoljeni člani razširjenega delavskega sveta. Skupščina stanovalcev šteje 40 članov.

IV.-2 Razširjeni delavski svet, katerega sestavljajo člani delovne skupnosti, predstavniki stanovalcev ter vlagateljev, šteje 14 članov in se je sestal trikrat. Razširjeni delavski svet je razpravljal in sklepal o programu investicijskega vzdrževanja, o realizaciji programa, o potrditvi zaključnega računa, sklepal o plačilu honorarja blagajnikom, razpravljal o osnutku sporazuma ter o predlogu odloka o minimalnih tehničnih normativih.

IV.-3 Ožji delavski svet sestavljajo delavci delovne enote. Sestal se je trikrat in razpravljal o rezultatih poslovanja D. E., nabavi opreme, inventuri stanovanj, obračunu OD, o programu vzdrževalnih del ter stanovanjske izgradnje, o osnutku pravilnika za stanovanjsko izgradnjo.

Vloge ožjega delavskega sveta enote nekaj časa ni bilo mogoče določiti. Šele v drugi polovici leta je odigral svojo pravo vlogo, kakor jo predvideva zakon.

IV.-4 Hišni sveti so v svojem delovanju že tako samostojni, da so večino sej pripravili sami. V kolikor so predstavniki hišnih svetov želeli, da se udeležimo sej, smo se le-teh udeležili. Sicer pa smo stanovalcem posredovali informacije preko članov skupščine stanovalcev, glasila »Hme-

ljar« ter pismeno. V preteklem letu smo želeli dati večji poudarek samostojnemu delovanju hišnih svetov.

V. ZAKLJUČEK

Delovna enota je v skladu z zakonodajo in programi podjetja na najcenejši način delala na vzdrževanju obstoječega stano-

meznih interesentov za nakup etažnih stanovanj, istočasno pa z delom sredstev reševati stanovanjsko vprašanje o kreditiranju individualne gradnje.

Delovna enota mora pri pridobivanju novih poslovnih prostorov stremeti za tem, da se pridobivajo poslovni prostori, ki bodo največ služili interesom podjetja.

Pogled iz »naše« brunarice na razsežna smučišča na Golteh

vanjskega fonda in povečavi fonda. Uspešno se je vključila pri gradnji objekta na Golteh in mesnice v Ljubljani. Sodelovala je pri oblikovanju pravilnika o kreditiranju in dodeljevanju stanovanj. Vodila je razprave zaradi sprejema odloka o minimalnih tehničnih normativih. Sklenila je pogodbo o prevzemu vzdrževalnih del za delovno enoto Koooperacije.

V interesu podjetja bo tudi v prihodnje, da se pridobijo novi stanovanjski prostori tam, kjer je pritisk največji tj. v Žalcu in Celju. Bolj kot do sedaj bo treba angažirati sredstva posa-

Vsa sodelovanja med enotami znotraj podjetja vezati s pogodbami in s čistimi računi. Za primer lahko služi podpisana pogodba o sodelovanju med DE Koooperacija in našo enoto, kjer so jasne obveznosti in pravice obeh podpisnikov.

Z ozirom na to, da bodo vedno znova prihajale iniciative za združitev z občinskim stanovanjskim podjetjem, smatramo, da je pri takšnih odločitvah dosledno vztrajati na primerjavi stroškov režije. Verjetno pa bo smer integracije stanovanjskega in poslovnega fonda najbolj koristna,

da je ista kakor podjetja kot celote.

Pri bodočih integracijskih ciljih podjetja bi bilo o vprašanju stanovanjskega fonda delovne organizacije, s katero se združujemo, postaviti takoj. Samo na takšen način lahko potem na področju priključenega podjetja začnemo programirati stanovanjsko izgradnjo.

V bodoči stanovanjski izgradnji bomo morali za organizirano družbeno gradnjo bolj kakor do sedaj, angažirati tudi bančna sredstva.

Preko interne banke popularizirati tudi namensko štednjo sredstev za stanovanjsko izgradnjo, predvsem tistih delavcev, ki začnejo z delom.

Predvsem pa moramo pomagati rešiti stanovanjsko vprašanje tistim delavcem, ki imajo najnižje osebne dohodke.

U. M.

Kislo kislo zelje ...

Kislo zelje uvažamo iz Madžarske. — Kajne, čuje se malce smešno? Pa je le res.

Potrošniki po mestih ga plačujejo celo po 3 dinarje. Domači pridelovalci iz okolice Vараždina pa so zelje pridelali in bi ga še prodali po 40 ali 50 par. Kmetje iz Futoga pri Novem Sadu pa so zelje ponujali celo po 10 do 15 par. Ker zelje ni šlo v promet, so zgradili silose in ga sedaj verjetno izvažajo zaradi pogodb s kupci.

Prav tako je s čebulo. Uvozili smo jo s Češkoslovaške in nekaterih drugih držav že spomladi. Naše stare »likarce« pa se pehajo s pretežkimi vrečami čebule in s kolesi po mestih in vaseh in ponujajo od vrat do vrat našo priznano in dobro čebulo. Marsikateri domači pridelovalec je bil prisiljen oditi v tujino s trebuhom za kruhom.

Svinjsko mast so še pred dobrimi letom po nekaterih mesnicah ponujali po 3.60 din. Zdaj uvoženo mast za intervencijo na trgu ponujajo po 7.50 din. Po koliko so jo le uvozili?

Vprašanj je veliko in nobene odgovora od tistih, ki bi morali odgovoriti. Ali ni morda res, kar je nekdo dejal: »Da izvažamo inženirje in uvažamo prašiče.«

OD TU IN TAM

Orjaški transatlantski reaktivac Boeing 747 je 21. januarja poletel čez severni Atlantik s 363 potniki in hitrostjo 1000 km na uro. Na tej progi bo letel vsak dan v obe smeri. Zgrajen je za 490 potnikov, dolg je 69,3 metra, razpon kril pa je 58,8 metra. Ob vzletu tehta 320.400 kilogramov.

POGODBE OBLIGACIJSKEGA PRAVA

Tema današnjih izvajanj je menjalna pogodba.

Menjalna pogodba je, vsaj po njeni vsebini najstarejša oblika tovrstnega dogovarjanja med ljudmi. Izvira že iz časov prvo-bitnega družbenega sistema, ko je obstajalo samo naturalno gospodarstvo. Bila je edina oblika menjave, blago za blago, saj ljudje še niso poznali denarja kot plačilnega sredstva. S postopnim razvojem produkcijskih sil in v tej zvezi družbenih razmerij, in s pojavom denarja, se je pojavila kupna pogodba o kateri je bilo govora v prvi številki. Ta je potisnila menjalno pogodbo v ozadje. Vendar povsem izrinili je ni mogla in jo še srečujemo v vsakdanjem življenju. Tipična oblika pa je še v tistih predelih na zemeljski obli, kjer je stopnja produkcijskih sil še zelo nizka. Pojavlja pa se tudi v času velikih kriz, ko vrednost denarja izredno pade, kot je to v času vojn ali neposredno po njih.

Menjalno pogodbo urejujejo določila bivšega ODZ (Občega državlanskega zakonika) v § 1045 in naslednjih.

Menjalna pogodba je obligacijski dogovor po katerem se stranka druga drugi zavežeta izročiti stvar ali pravico za stvar ali za pravico.

Predmet menjalne pogodbe sta torej lahko vsaka stvar, ki je v prometu ali kaka pravica, ne more pa biti storitev, ker v takem primeru ne bi mogli več govoriti o tej vrsti pogodbe.

Kot predmet te pogodbe izrečno ne more biti denar kot blago, razen v kolikor gre samo za menjanje bankovcev ali drobiža v drobiž ali bankovce in v kolikor je denar zanimiv samo iz numizmatičnih nagibov. Po posebnih predpisih, s katerimi je izključen promet zlata in drugih dragih kovin je onemogočeno, da bi zlato ali druge dragocenosti bile predmet menjalne pogodbe, kakor je to podobno določeno za kupno pogodbo.

Če pogledamo tako bistvo menjalne pogodbe, potem ugotovimo, da ima mnogo skupnega s kupno, saj gre v realnem smislu za združitve dveh istočasnih obratnosmernih kupoprodaj, pri katerih obe stranki istočasno igrata vlogo prodajalca in kupca s tem, da je denar kot posrednik povsem izključen.

Značilno za menjalno pogodbo je nadalje, da ta nastane in tudi obstaja že s samim dogovorom o menjavi, ne pa šele z nastopom dejanske menjave predmetov. Kot takšna je menjalna pogodba konsenzualni kontrakt, z razliko od realnega kontrakta iz katerega je izšla s razvojem iz rimskega prava.

Sama izročitev enega in drugega predmeta je važna šele s stališča spolnitev obojestranskih

obveznosti in pridobitve lastniške pravice na predmetih te pogodbe.

OBLIKA MENJALNE POGODBE:

Po pravilu glede sklenitve in veljavnosti menjalne pogodbe ni določeno, da mora biti sklenjena v posebni formalni obliki. Edina izjema so take pogodbe, ki jih sklepata zakonca med seboj. V takem primeru je pismena oblika obvezna.

PRAVNE POSLEDICE SKLENITVE MENJALNE POGODBE:

Podobno kot pri kupni pogodbi, velja tudi za menjavo, da spada k tistim pravnim naslovom, na podlagi katerih je mogoče pridobiti lastnino (§ 1053 ODZ). Tako lahko stranka od druge stranke, četudi sama svoje spolnitve še ni opravila, zahteva njeno spolnitev, vendar pod pogojem, da ima voljo svojo spolnitev opraviti. V primeru menja-

OBEZNOSTI STRANK

Obveznosti, kakor so v gornjem določilu nanizane, imajo za posledico še to, da mora vsaka stranka na svoji strani predmet pogodbe do menjave skrbno (§ 1061) in jo potem predati s tistimi sestavinami, ki so obstajale v času sklepanja pogodbe.

V primeru, da ena stranka v času spolnitve predmeta ne bi imela več v svoji posesti iz kakršnegakoli razloga, potem odgovarja drugi del tudi za naključno uničenje stvari. Če ena stranka svoj predmet menjave pred spolnitvijo odtuji tretji osebi, druga stranka sicer nima vindikacijske pravice do tretje osebe, ker še ni postala posestnik in lastnik sporne strani, ima pa nasproti svojemu partnerju zahtevek, da mu ta odstopi možnost uveljavljanja lastniške tožbe zoper tretjo osebo.

Določilo, da morata stvari biti v takšnem stanju, kakor ob času sklenitve pogodbe, ima še to pomembno posledico, da ob spolnitvi stvari ne smejo biti obremenjene z novimi bremen, ki bi nastala po sklenitvi pogodbe, poleg tega pa še to, da morata biti stranki v prosti posesti stvari. Slednje pomeni, da morajo biti stvari proste tuje posesti in neznanih bremen.

Glede na to, da obstoj menjalne pogodbe ni vezan na samo dejansko menjavo stvari, se pravi spolnitev pogodbe, se lahko zgodi, da v času nastopa spolnitve stvar že ne obstaja več ali, da ni več v pravnem prometu. V takem primeru se smatra, da do sklenitve menjalne pogodbe sploh ni prišlo in razveljavitev velja ex tunc (za nazaj). (§ 1048)

Druga, v vmesnem času, med sklenitvijo in spolnitvijo menjalne pogodbe, na podlagi naključja nastala poslabšanja stvari in bremen grejo v breme vsakokrat-

nega posestnika stvari. Prevzemnik pa nosi naključno uničenje delov stvari sam, če drugače celotna stvar ni izgubila nadpolovične vrednosti. (§ 1049)

Do trenutka same zamenjave stvari je dopuščeno, da ena ali druga stranka, ki je v posesti stvari, to stvar izkorišča in pobira njene plodove. Od danega trenutka naprej pa stranka odgovarja prevzemniku za vse plodove, četudi stvar še ni dejansko prevzela (§ 1050).

Gornja določba je povsem utemeljena iz lastništva nad stvarjo, ki je lahko predmet menjalne pogodbe in njene posesti, prav tako pa iz stališča odgovornosti za uničenje in poslabšanje te stvari. Če lahko strankama do menjave predmetov menjalne pogodbe nprimo odgovornosti, potem imata tudi lahko pravice, saj sta do trenutka same menjave še lastnika obravnavanih stvari.

Četudi na prvi pogled izgleda, da je menjalna pogodba enostavna, posebno v odnosu na druga obligacijska razmerja, pa iz zgoraj obravnavanih določil izhaja, da ustvarja le določeno stopnjo odgovornosti in potrebne preciznosti za stranke, ki jo sklepajo.

Ob koncu bi povedali še to, da v obravnavanem primeru gre za pojem čiste menjalne pogodbe. Večkrat pa imamo opravka z mešanimi tipi, ki imajo največkrat še posebnosti kupnih pogodb. V takem primeru se posel obravnava po tistih določilih, ki veljajo za pretežni del ali po določilih kupne ali pa menjalne pogodbe.

V našem pravnem sistemu po veljavnih pravnih predpisih imamo več specializiranih oblik menjalnih pogodb, tako tudi po stanovanski zakonodaji in v kmetijstvu. Pogodba o zamenjavi zemljišč pri arondacijah je takšna oblika menjalne pogodbe.

Vladimir S. Korun

OBJAVA

V skladu z 239. členom Statuta podjetja Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti pri Delavskem svetu podjetja objavlja, da je zoper

1. Sovinc Rudija, razsekovalca v obratu Mesnine v Celju na naroku dne 17. 2. 1970 izrečen zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti po 19. členu 19. točke pristojnega pravilnika kot ukrep

JAVNI OPOMIN

2. Juteršek Cirilu, avtomehaniku v obratu Mesnine v Celju na naroku dne 17. 2. 1970 izrečen zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti po 19. členu 17. točke pristojnega pravilnika kot ukrep

JAVNI OPOMIN

Predsednik komisije
Korun S. Vladimir
dipl. iur.

ve nepremičnin lahko tako stranka zahteva ne samo prenehanje posesti druge stranke, temveč tudi izstavitve listine, sposobne za vpis listine v zemljiški knjigi. Pomembna določba glede menjalne pogodbe je tudi ta, ki določa, da sta stranki obvezani, stvari menjave na osnovi sklenjenega sporazuma, skupaj s sestavinami in pritliklinami, ob pravem času, na dogovorjenem kraju in v stanju, kakršnem so bile stvari ob sklenitvi pogodbe, ob pogoju proste razpolaganja nad stvarjo s strani vsake stranke posebej, predati oziroma prevzeti. (§ 1047)

Razgovor s kooperanti

V mrzlem, sneženem, a sončnem februarjem dopoldnevu se zapeljem v Zgornje Gorče k Marotovim. Do hiše me je pripeljala gladko zvožena gaz. Lep je pogled na zasnežena hmeljišča, kopice in sadovnjake, ki ponekod že napol obrezani in očiščeni spiyo pod snežno odejo. Čez polje je videti le zajčje in pasje stopinje, ob robu doline pa še gaz nočne obiskovalke — lisice in srne.

Kako mirne so vasi v tem času. Narava in ljudje si nabirajo moči pred pomladansko delovno ofenzivo. Le pasji lajež moti tišino. Pri Marotovem sosedu so klali. Veliki polovici prašiča sta se hladili obesheni pod skednjem.

Pred Marotovo hišo je met-

la, ki opozarja: »Prej, ko vstopiš, si očisti čevlje!« Tako sem storil in vstopil v vežo in nato v kuhinjo. Toplota mi je udarila v obraz in zadišalo je po sveže kuhanih jabolkah, ki jih še vedno krmijo prašičem.

Zunaj sneg in mraz, tu v kuhinji pa prava kmečka idila: gospodinja si je dala opraviti pri štedilniku, gospodar se je ukvarjal z vnukoma, sin Franci je prebiral Hmeljarja, hči pa je šivala na šivalni stroju.

Komaj, da sem povedal, da želim fotografirati Francija ob obračalniku za seno »Maroton 140«, izdelek SIP Šempeter, ki ga je dobila ekipa mladih kmetijskih proizvajalcev iz Bra-

(Nadaljevanje na 16. strani)

V spomin

V sredo, 4. februarja smo na zadnji poti spremili k zaslužnemu počitku Lobnikarjevega Franceljna iz Marije Reke.

Pokojni se je rodil 1904. leta na prijazni Lobnikarjevi domačiji v Marija Reki.

Ni besed, s katerimi bi lahko opisali njegovo delo in trud za dom, družino in delež v času NOB.

Bil je človek, kakršnih si še mnogo želimo.

Vsi, ki smo ga poznali, ga bomo ohranili v lepem spominu.

PE Prebold

(Nadaljevanje s 15. strani)
slovč kot prvo nagrado na kviz oddaji »Kaj veš o kmetijstvu«, že so me posadili za mizo in mi postregli z dišečo klobaso.

Z obema — gospodarjem in gospodinjjo smo obudili spomine tja do predvojnih let.

Gospodar je potožil, da ga skrbi, kako bo z obiralci. Stiri-deset let jih je dobival iz enih krajev, sedaj je pa vse šlo na delo v tujino ali pa pomrlo. Izrazil je bojazen, da bi utegnili vreine na spomlad nagajati tako, da nas bo vse basalo pri odkopavanju in rezi hmelja.

Povedal mi je zanimiv dogodek. Pred dnevi so mu neznanci hoteli ukrasti kobilu. Takole se je zgodilo:

»Bila je ura pol ena zjutraj, ko me žena zbudi in mi pove, da je kobilu na dvorišču. Prepričan, da sem hlev zvečer do-

bro zapahnil, sem vstal in popeljal vznemirjeno in prezeblo kobilu v hlev. Prav ta noč je bila ena najhladnejših. Dolgo nisem mogel zaspati. Spreletavale so me različne misli. Le kdo bi bil toliko jezen na nas, morda hudoben ali otročji, da bi nam spustil tako spočito kobilu. Bal sem se, da je divjala, se segrela in nato stala na tem strupenem mrazu in se prehladila.

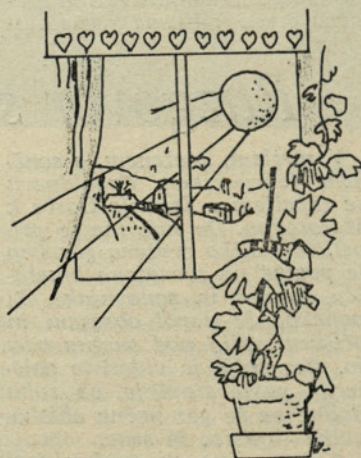
Zjutraj sem stopil po vasi in povprašal, če sosedje morda kaj vedo in če se je še komu pripetilo kaj podobnega. Nič nisem zasledil. Zato sem se namenil poiskati gaz kobile, da bi ugotovil kod je tekala. Odkril sem jo na zgornjem koncu vasi proti Letušu. Poleg gazi kobile so bile sveže moške stopinje. Sledil sem jim. Na več mestih je bilo v velikem krogu vse shojeno. Spočita kobilu se je upirala in plesala okrog nepoklicanega nočnega goniča. Ze čisto blizu Letuša pa se je odigral zadnji ples. Tu je bil tudi najbolj steptan sneg. Gonič ni mogel več obvladati kobile, iztrgala se mu je in zbežala naravnost domov.

V Letušu so vedeli povedati, da je neznan tovarnjak zavil pozno zvečer na stransko cesto in tam ostal. Je morda sedaj, v času dobre prodaje konj na zahod, vmes nedovoljena in donosna kupčija? Med nočnimi obiskovalci je bil nekdo, ki je dobro vedel, da je naša kobilu kljub letom lepo rejena.

Odslej hlev zaklepam in zopet mirno spim.«

Lep pozdrav
urednik

UGANKE

Skozi okno skoči,
okno pa ne počí.

(Součni žarek)

Žalski škrtat

Letošnji občinski proračun bo za nekatere dokaj usoden (ugoden).

V četrtek, 12. 2. 1970., je nehalo biti srce nepozabnega kooperanta in družbenega delavca JURHAR FRANCA, po domače Skrabarja iz Ločice pri Vranskem.

Rodil se je 11. 6. 1903. v Marija Reki. Od tu se je Ločice pri Vranskem.

Vse svoje življenje je posvetil razvoju in napredku občanov, predvsem onim iz hribovitih predelov. Vedno se je boril za pravico kmetov in njihovo čim boljše življenje. Mnogo je delal na tem, da bi vsaka hiša imela elektriko in cesto. Pri tem delu je vedno uspel. Po njegovi zaslugi sveti elek. luč skoro v vsaki hiši na območju Vranskega. Pomagal je pri gradnji vodovodov v posameznih naseljih in pri izgradnji novih cest. Njegovo zadnje delo je bila gradnja ceste v Zahomce in Ravne, ki jo grade. Pri vseh teh delih je pomagal z nasveti in vztrajnim zbiranjem sredstev, za uresničitev teh načrtov.

Po vojni je bil vsa leta občinski odbornik, nekaj časa župan občine Vransko, dolga leta je opravljal funkcijo predsednika krajevne skupnosti Vransko, vsa leta je bil predsednik gasilskega društva Ločica. Bil je ustanovitelj kmetijske zadruge Vratnsko-Jeronim. Vsa leta je bil v organih upravljanja KK Žalec nazadnje pa član centralnega delavskega sveta KK Žalec.

Za svoje delo je dobil več priznanj, pohval in diplom s področja kmetijstva, gasilstva in družbenega dela. Od predsednika Tita pa je za svoje delo prejel odlikovanje »Zasluge za narod« s srebrnim vencem.

Bil je tudi borec NOV.

Na njegovi zadnji poti ga je spremljala tisočglava množica iz bližnje in daljne okolice. Od njega se je v imenu vseh občanov poslovilo sedem govornikov.

Sedaj Francelj počiva v naročju zemlje, ki jo je ljubil in mu je bila najdražja. S svojim delom si je postavil trajen spomenik, ki bo vzor še poznejšim rodovom.

Slava njegovemu spominu!

PE Vransko

Ljudske napovedi

Če na Gabrijela dan zmrzuje, slana nič več ne škoduje.

Kar sušča zeleni, se rado posuši.

IZREKI

Ako hočeš veliko let šteti, moraš od malega zmerno živeti.

Bogastvo iz odrtije se nenadoma razbije.

Bolje danes kos kakor jutri gos.

OB NOVI OCENITVI

— Kako je kaj, tovariš? Dobro?

— Ni dobro, a gre na bolje.

— Me veseli, da vam gre na bolje.

— Hvala, a bilo bi bolje, če bi bilo dobro.

ALI SMO SE PO VEČ KOT 2000 LETIH KAJ SPREMENILI?

Znano je, da so Grki leta 480 pred n. š. v pomorski bitki pri Salamini porazili Peržane. Največ zaslug za to sijajno zmago je imel eden izmed poveljnikov — Atenec Temistokles. Po bitki so nameravali nagraditi najzaslužnejšega poveljnika. O tej razdelitvi nagrad poroča grški zgodovinar Herodot: »Po razdelitvi plena so Heleni pluli na Istom, da bi prisodili nagrado za hrabrost tistemu Grku, ki se je v tej vojni pokazal najvrednejši. Ko so dospeli tja, so ob Poseidonovem oltarju razdelili glasovnice med poveljnike. Ti naj bi bili izglasovali prvo in drugo nagrado. Toda sleherni med njimi je oddal glas najprej zase, ker je pač vsak sam sebe štel za najboljšega; glede drugega mesta pa si je bila večina edina in je glasovalo za Temistokla. Tako je imel torej vsak zase samo po en glas, Temistokles pa za drugo veliko večino. Toda čeprav Grki Temistoklu iz zavisti niso hoteli prisoditi nagrade in so brez odločitve odpluli vsak v svojo domovino, se je vendarle njegova slava razglasila po vsej Heladi in vse ga je imelo za najbistroumnejšega moža med Heleni.«

Dandanes nismo ljudje vsaj v tem oziru kdo ve koliko drugačni. Morda je zavistnost celo bolj zelena za nekaj odtentkov.

J. L.